

ANEKS STATYSTYCZNY Z KOMENTARZEM¹

Jeden z kolejnych zeszytów naukowych, wydawanych w „Acta Universitatis Lodzianis” 1995 Folia oeconomica 135, pod ogólnym tytułem *Rynek pracy i bezrobocie* zawierał aneks statystyczny z komentarzem. Stanowił on uzupełnienie tekstu, a ponadto przynosi dodatkowe wiadomości o łódzkim rynku pracy. Zamieszczone dane dotyczyły jedynie dwu lat, tj. 1990 i 1991 r.; w tym okresie wystąpiło zjawisko nasilonego bezrobocia. Już wówczas zdawaliśmy sobie sprawę, iż jest to okres bardzo krótki dla wykazania tendencji w zakresie owego zjawiska. Niestety, z przyczyn od nas niezależnych wydłużył się czas druku opracowania, co w pewnej mierze spowodowało jego dezaktualizację. Obecnie prezentowany aneks statystyczny pozwolił na szersze spojrzenie na wspomniane kwestie, dane dotyczą bowiem pięciu lat (1990–1994). Badamy więc problematykę rynku pracy w dłuższym czasie, w okresie, który przyjęto nazywać przejściowym. Pogłębiły się niesprzyjające tendencje, towarzyszące przemianom społeczno-gospodarczym, zwłaszcza w odniesieniu do zatrudnienia, jego stanu i struktury. W zakresie wysokiego bezrobocia jedynie w ostatnim roku odnotowano pewien spadek, o którego trwałości trudno dziś przesądzić.

Dwa kolejne aneksy (wskazany wyżej i obecny) przyczynią się, jak sądzimy do utrwalenia w pamięci przemian, występujących w pierwszych latach transformacji w zatrudnieniu. Rzeczywistość bowiem jest ulotna, rozrzucone w różnych publikacjach liczby z biegiem lat mogą stać się zaś trudno dostępne. W niniejszym aneksie zastosowaliśmy podobną jak w poprzednim kolejność załączonych tabel. Mamy nadzieję, iż jest ona logiczna, przechodzimy bowiem od zagadnień ogólnych do węższych, szczegółowych. W tabeli pierwszej podajemy liczby globalne dla kraju, na

¹ Opracował zespół w składzie: A. Dąbrowski, J. Florczak-Bywalec, Z. Kaźmierczak, E. Kryńska, I. Kukulak-Dolata, H. Mortimer-Szymczak (kierownik naukowy), E. Sadowska-Kowska, M. Zajdel.

tym tle, w następnych tabelach, dla województwa łódzkiego. Podobnie ma się rzecz z rejestracją miejsc pracy, liczbą osób poszukujących pracy, ich strukturą, podziałem. Szczególne miejsce zajmuje podział według płci, tj. kobiety wśród bezrobotnych, a także młode osoby pozostające bez pracy. Omówienie tabel oraz uwagi do nich zamieszczamy według kolejności ich usytuowania.

Od stycznia 1990 r. narastało w gospodarce polskiej bezrobocie ogólne i rejestrowane. W tym czasie aż do II kwartału 1994 r. stale zwiększała się liczba osób pozostających bez pracy. Dynamika wzrostu była najwyższa w 1990 r. W pozostałych latach zjawisko nie było tak intensywne, przyrosty były większe jedynie w miesiącach letnich na rynku pracy pojawiali się bowiem absolwenci szkół. Stopa bezrobocia wzrosła z 0,3% w styczniu 1990 r. do 16,6% w II kwartale 1994 r. W III i IV kwartale 1994 wskaźniki te uległy zmniejszeniu. Popyt na pracę charakteryzowała liczba ofert zgłaszanych do rejonowych urzędów pracy. Analiza tych ofert wykazuje ich duże zróżnicowanie, z tym iż gwałtowne spadki liczby nowych miejsc pracy odnotowywano w czwartych kwartałach badanego okresu (tab. 1).

Globalny poziom stopy bezrobocia stanowi jedynie część problemu. Złożoność bezrobocia w Polsce tkwi w jego wielkim zróżnicowaniu przestrzennym, dużym procencie kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, wysokim udziale bezrobocia wśród roczników młodych, relatywnie wysokim poziomie wykształcenia bezrobotnych, narastaniu bezrobocia długookresowego, narastaniu liczby osób pozostających bez prawa do zasiłku itp.

Na tle owych zjawisk staramy się ukazać warunki kształtowania się zatrudnienia. Przemiany strukturalne, przechodzenie do systemu rynkowego oraz głęboka recesja gospodarcza powodowały zmniejszenie zatrudnienia w gospodarce narodowej. Problemy te w podobnej mierze dotyczą województwa łódzkiego, choć w niektórych przypadkach występowały one tu w sposób bardziej drastyczny. Stąd zaliczenie owego województwa w omawianych latach do rejonów szczególnego zagrożenia bezrobociem.

Zmniejszenie zatrudnienia w łódzkiej gospodarce notowano od 1989 do 1992 r. W tym czasie liczba pracowników zmniejszyła się o 80 132 osoby, tj. o 23,2%. Spadek ten dotyczył głównie sfery produkcji materialnej (wynosił tu 74 918 osób, tj. 29,9%). Zatrudnienie w sferze poza produkcją materialną zmalało w tym okresie o 5214 osób, tj. o 5,5%. W latach 1993–1994 nastąpił wzrost ogólnej liczby pełnozatrudnionych w województwie łódzkim. Mimo to osiągnęła ona tylko 85% wielkości z 1989 r.

W latach 1989–1994 największy spadek zatrudnienia odnotowano w przemyśle (40 374 osób, tj. 25,4%) oraz w budownictwie (8995 osób, tj. 38,5%). W niektórych działach zauważono niewielki jego przyrost. Dotyczy to: pozostałych działów produkcji materialnej, pozostałych branż usług niematerialnych, łączności, administracji państwowej i wymiaru sprawiedliwości, ochrony

zdrowia i opieki społecznej oraz finansów i ubezpieczeń (tab. 2). W 1994 r. ok. 67% pełnozatrudnionych pracowało w sferze produkcji materialnej, głównie w przemyśle (118 650 osób, tj. 40,4%) oraz w handlu (28 245 osób, tj. 9,6%). W sferze poza produkcją materialną największe było zatrudnienie w oświacie i wychowaniu oraz w ochronie zdrowia i opiece społecznej (po 10%).

Ogólna liczba pracujących w gospodarce narodowej województwa łódzkiego w końcu 1994 r. wynosiła więc 461 700 osób i była niższa o 63 733 osoby, tj. o 12% od stanu z 1989 r. Wpłynęło to niekorzystnie na sytuację łódzkiego rynku pracy. Przemiany zauważamy m. in. w strukturze pracujących. W 1994 r. pełnozatrudnieni stanowili 72,9% pracownicy najemni zaś 78,2% ogółu. W strukturze zatrudnienia wzrasta udział pracodawców i pracujących na rachunek własny. Stanowili oni w 1994 r. 21,3% ogółu. Jest to oczywisty wpływ kontynuacji procesów prywatyzacyjnych w łódzkiej gospodarce (tab. 3).

Trójsektorowa struktura zatrudnienia wskazuje na kolejne przegrupowania. Przy ogólnej tendencji malejącej liczby pracujących, największy spadek notują sektory I (rolnictwo i leśnictwo) i II (przemysł i budownictwo). Udział sektora rolniczego w stosunku do ogółu pracujących obniżył się z 6,4% w 1989 r. do 6,1% w 1994 r., udział sektora przemysłowego spadł zaś w analogicznym okresie z 51 do 39,2%. Jednocześnie doszło do wzrostu absolutnej liczby pracujących w sektorze III (usługowym), którego udział zwiększył się z 41,8% w 1989 r. do 54,7% w 1994 r. Tendencję tę należy uznać za prawidłową, odpowiada ona bowiem potrzebom i założeniom przemian strukturalnych (tab. 4).

Zauważamy także pozytywne zmiany w strukturze zatrudnienia według poziomu wykształcenia. Następuje wzrost udziału zatrudnionych z wykształceniem wyższym, policealnym oraz średnim zawodowym i ogólnokształcącym. W latach 1990–1992 (brak danych za późniejszy okres) nieznacznie zwiększył się udział zatrudnionych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, zmalał natomiast odsetek pracujących z wykształceniem podstawowym. Istotne różnice zaznaczyły się w poziomie wykształcenia między sferą produkcji materialnej i niematerialnej. W 1992 r. udział osób zatrudnionych z wykształceniem wyższym wynosił 14,9%, policealnym zaś, średnim zawodowym i ogólnokształcącym 35,2%. Odpowiednie wielkości dla sfery produkcji materialnej wynosiły 6,7 i 30,7%, natomiast dla sfery poza produkcją materialną 30,9 i 44,0%. Zmiany te świadczą o wzroście przeciętnego wykształcenia wśród pracujących i rosnącej roli inwestowania w kapitał ludzki. Możemy więc odnotować pozytywną przemianę jakościową w tym względzie (tab. 5).

Przejdźmy do omówienia tabel dotyczących zagadnień bezrobocia. Na łódzkim rynku pracy w latach 1990–1994 dominowała tendencja wzrostowa, choć przyznać trzeba, iż dynamika wzrostu malała z upływem czasu. Dwa

pierwsze lata wykazywały najwyższe przyrosty liczby osób poszukujących pracy, podobna tendencja dotyczy wzrostów sezonowych. W miesiącach letnich, tj. w trzecich kwartałach pojawiają się na rynku absolwenci szkół (tab. 6). Liczba bezrobotnych wzrastała ponadto na skutek zwolnień grupowych (1991–1992). Redukcje te odbywały się na mocy ustawy z dnia 28.12.1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu. Pracownicy zwalniani zgodnie z tym trybem stanowili w 1990 r. 28,5% ogółu bezrobotnych, w 1992 r. zaś 39,1%. Od 1993 r. proces ten został zahamowany. Do wzrostu dezaktywizacji zawodowej przyczyniła się recesja gospodarcza, jak również liberalne przepisy prawne. Początkowo prawo do zasiłku przysługiwało wszystkim osobom pozostającym bez pracy, co spowodowało zwiększenie liczby osób zgłaszających się do urzędów pracy. Osoby te przeważnie wcześniej nie pracowały zawodowo (np. gospodynie domowe, uchylający się od pracy). Status bezrobotnego pozwalał im uzyskiwać profity w postaci zasiłku.

Przeprowadziliśmy analizę bezrobotnych według zajmowanych stanowisk pracy. W badanym okresie dwukrotnie więcej zarejestrowano ich ze stanowisk robotniczych, niż nierobotniczych. Liczba osób zwalnianych z tych pierwszych stanowisk rosła szybciej, z wyjątkiem 1991 r., w którym notowano zjawisko odwrotne, tj. najwyższe przyrosty zwolnień ze stanowisk nierobotniczych. Następową redukcja pracowników administracyjno-biurowych, likwidacji bądź prywatyzacji uległy pewne duże przedsiębiorstwa handlowe (OTEX, PEWEX); ze względu na brak zleceń zlikwidowano kilka biur projektowych. Wśród bezrobotnych ze stanowisk nierobotniczych przeważały osoby o wykształceniu średnim (było ich 85,3% w 1990 r. i 90,8% w 1994 r.). W grupie bezrobotnych ze stanowisk robotniczych dominowali robotnicy niewykwalifikowani (59,4% w 1990 r. i 79,5% w 1994 r. – por. tab. 14). Stąd wniosek, iż brak kwalifikacji bądź niska ich jakość stanowiły podstawową przyczynę zwolnień.

Od 1992 r. zmniejszał się udział bezrobotnych absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych. Było to wynikiem zmian, jakie wprowadzono do nowej ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu z dnia 16.10.1991 r. Absolwenci pozbawieni zostali prawa do zasiłku. Po okresie 12 miesięcy mogli zarejestrować się jako bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali. Rozwiązanie to wpłynęło na wzmożenie ich aktywności w poszukiwaniu pracy. Stworzono również zachęty do zatrudniania absolwentów przez pracodawców. Byli oni zwalniani od płacenia składki na Fundusz Pracy i podatku z tytułu wzrostu wynagrodzeń na tych stanowiskach. Przywileje owe dotyczyły tylko okresu, w którym bezrobotny miał status absolwenta. Ponadto rejonowy urząd zatrudnienia mógł przyznać zakładowi z Funduszu Pracy zwrot wypłaconego wynagrodzenia w wysokości zasiłku dla bezrobotnych oraz zwrot składki na ubezpieczenie społeczne. Korzyści przysługiwały przy zatrudnieniu ab-

solwenta przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Wymienione przywileje wpływały na niski udział absolwentów wśród bezrobotnych w województwie łódzkim (3,3% w 1993 r., por. tab. 14).

Ponadto dał się zaobserwować wzrost liczby bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłku. Było to uwarunkowane znacznym udziałem osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (tab. 15). Najmniej natomiast było bezrobotnych, którzy pozostawali bez pracy krócej niż 1 miesiąc (4,4% w 1994 r.). Narastało więc bezrobocie długookresowe. Możliwość znalezienia pracy malała wraz z rosnącym czasem pozostawania poza nią. W liczbach bezwzględnych opisujących bezrobocie województwo łódzkie znajdowało się na jednym z pierwszych miejsc w kraju. Stopa bezrobocia wynosiła od 9,5% w 1990 r. do 20,4% w 1993 r. i przewyższała średnią krajową. W porównaniu z tymi wskaźnikami dotyczącymi innych województw łódzkie znajdowało się na 11 miejscu w 1990 r. i na 16 w 1992 r. Różnice dostrzegamy również w odniesieniu do lokalnych rynków pracy województwa. Poziom bezrobocia w liczbach bezwzględnych był w rejonie łódzkim największy. Inaczej wyglądało kształtowanie się stóp bezrobocia. Stopa ta w rejonie łódzkim w 1990 r. była najniższa, w 1993 r. i w 1994 r. zaś najwyższa. Wyjątkowo niekorzystnie kształtowała się ona w rejonie zgierskim, w 1992 r. wynosiła ona bowiem 28,8%, tj. o ponad 10 punktów procentowych więcej od stopy dla całego województwa (tab. 16). Stwierdzamy, iż w rejonach o bogatszej strukturze zatrudnienia i o bardziej rozbudowanej sferze usług stopa bezrobocia jest niższa.

W badanym okresie wystąpiło duże zróżnicowanie liczby zgłaszanych ofert do rejonowych biur pracy. Trudno tu o wskazanie tendencji, sądzymy raczej, iż świadczy to o chaosie na rynku pracy. W grudniu 1989 r. biura pracy dysponowały 17 640 ofertami, natomiast na koniec pierwszego kwartału 1990 r. było ich tylko 486. Było to wynikiem m. in. zniesienia obowiązku zgłaszania wolnych miejsc pracy oraz wycofywania przez przedsiębiorstwa wcześniej zgłoszonych ofert. Zauważamy tu również wpływ restrykcji polityki pieniężno-kredytowej, mających na celu likwidację hiperinflacji. Konsekwencją był spadek produkcji, stopniowe ograniczenie zatrudnienia i w rezultacie zmiana tradycyjnie ukształtowanych tendencji i proporcji na rynku pracy. Największy spadek ofert pracy wystąpił w I kwartale 1990 r. W następnych kwartałach notujemy przyrosty liczby stanowisk pracy, zgłaszanych do urzędów. Lata 1991–1992 charakteryzowały się wyraźnym zmniejszeniem popytu na pracę (tab. 17). Dostosowanie przedsiębiorstw do potrzeb i oceny rynku przyczyniło się do zmniejszenia produkcji i ograniczenia zatrudnienia. Pewną stabilizację obserwujemy w 1993 r., w którym po spadku liczby ofert w I kwartale później odnotowano jej wzrost.

Oferty pracy dotyczyły przede wszystkim stanowisk robotniczych. Ich udział w nowych miejscach pracy wynosił od 65,6% w 1991 r. do 76,8%

w 1993 r. (por. tab. 18). Występował więc systematyczny wzrost zapotrzebowania na robotników. Relacja liczby bezrobotnych do wolnych miejsc pracy informuje o stanie rynku w regionie i o trudnościach, jakie musi pokonać bezrobotny szukając zatrudnienia. Sytuacja osób pozbawionych pracy w województwie łódzkim była niekorzystna, determinowała ją rosnąca liczba bezrobotnych i spadający popyt na pracę. W latach 1990–1992 wyraźnie wzrastała liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę (z 24 w I kwartale 1990 r. do 209 w II kwartale 1992 r., por. tab. 19). Obniżenie tego wskaźnika zaobserwowano dopiero w 1993 r. W dalszym ciągu proces destrukcji miejsc pracy był silniejszy od procesu kreowania nowych miejsc.

Znaczne dysproporcje wystąpiły również w przekrojach stanowisk. W gorszym położeniu znajdowali się bezrobotni ze stanowisk nierobotniczych, ich liczba znacznie przewyższała wskaźniki ogólne dla województwa (por. tab. 20). Podstawowymi wydatkami z Funduszu Pracy były zasiłki dla bezrobotnych oraz składki na ubezpieczenie społeczne. W 1990 r. na ten cel przeznaczono 53 789,9 mln zł, tj. 51,5% łącznych wydatków, w 1991 r. i w 1992 r. sumy te sięgnęły zaś ok. 82% ogółu środków tego funduszu. Ośłona socjalna bezrobotnych pochłaniała więc najwięcej pieniędzy. W 1993 r. nastąpił spadek udziału zasiłków w ogólnych wydatkach do 75%, a w 1994 r. do 69,4% (por. tab. 22). Pozbawiono bowiem, zgodnie z ustawą, wielu bezrobotnych dalszej pomocy materialnej. Wzrost wydatków na zasiłki w 1992 r. był wynikiem przedłużenia okresu ich pobierania o kolejne 6 miesięcy w rejonach szczególnego zagrożenia wysokim bezrobociem strukturalnym. Nastąpił także wzrost przeciętnego wynagrodzenia, stanowiącego podstawę naliczania wysokości zasiłku.

Kolejną pozycją z Funduszu Pracy są świadczenia na aktywne formy ograniczania rozmiarów i skutków bezrobocia. Na finansowanie tych zadań przeznaczono w 1990 r. 38 776 mln zł, tj. 37,1%, w 1991 r. zaś 51 250,5 mln zł, tj. 10,5%. Tak znaczny relatywny spadek środków przeznaczonych na aktywną politykę rynku pracy wynikał przede wszystkim z dużego wzrostu bezrobocia w województwie oraz ze szczególnie trudnej sytuacji budżetu państwa, uniemożliwiającej zwiększenie dotacji. Ograniczono znacznie finansowanie zadań o charakterze fakultatywnym by zabezpieczyć ciągłość wypłat zasiłków. W styczniu 1991 r. wstrzymano wypłaty pożyczek i refundacje wynagrodzeń przy pracach interwencyjnych, następnie wprowadzono limity tych wydatków w stosunku do kwoty wypłaconych zasiłków. Limitowanie wydatków wpływało ograniczająco na podejmowanie inicjatyw i działań w zakresie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu przez urzędy pracy. Podobna sytuacja finansowa utrzymywała się w 1992 r. Urzędy nadal prowadziły głównie działalność oślonową, realizując zadania o charakterze obligatoryjnym.

Sytuację utrudniało dodatkowo niepełne i nierytmiczne przekazywanie środków finansowych. Spowodowało to wzrost zobowiązań wobec pobierających świadczenia. W latach 1991–1992 aktywne formy ograniczania rozmiarów i skutków bezrobocia realizowane przez rejonowe urzędy nie miały większego znaczenia, co dowodzi niskiej rangi jaką zajmowała problematyka bezrobocia w polityce społeczno-gospodarczej. Dopiero od 1993 r. obserwujemy istotne zmiany w strukturze podziału Funduszu Pracy. Polegały one na zwiększeniu udziału aktywnych form w ogólnych wydatkach (21,6%, por. tab. 22). Był to wynik przyznania zwiększonych limitów z Funduszu Pracy z tytułu zaliczenia województwa łódzkiego do rejonów szczególnie zagrożonych bezrobociem.

Wzrasta także aktywność urzędów pracy, chętniej inicjowane są szkolenia dla bezrobotnych, organizowane prace interwencyjne i roboty publiczne (por. tab. 23). Konsekwencją tego był wzrost aktywności zawodowej bezrobotnych poprzez zatrudnienie stałe bądź doraźne. Poziom zatrudnienia zmieniał się w zależności od relacji pomiędzy strumieniami napływu i odpływu osób do/z zasobu bezrobocia. W latach 1992–1993 napływy takie przewyższały odpływy, powodując wzrost wspomnianych zasobów. Obydwa strumienie wykazywały tendencje zarówno spadkowe, jak i wzrostowe w poszczególnych kwartałach (por. tab. 26). Napływy ogółem charakteryzowały się tendencją spadkową. Mogło to dowodzić, że bezrobocie stawało się coraz bardziej zasobem stagnacyjnym. W 1994 r. odpływy ogółem przewyższały napływy.

Obok stopy bezrobocia sytuację na rynku pracy charakteryzuje wskaźnik liczby bezrobotnych przypadających na jedną ofertę pracy. Wskaźnik ten w województwie łódzkim w latach 1990–1994 kształtował się na zróżnicowanych poziomach. Potwierdza to odmiennosć sytuacji na rynku pracy w poszczególnych rejonach województwa w kolejnych badanych latach. Liczba bezrobotnych przypadająca na jedno miejsce pracy od roku 1990 zwiększała się systematycznie. Najtrudniej było uzyskać ofertę w 1992 r., w którym o jedno miejsce ubiegało się 118 osób. Najgorszą sytuację rejestrowano w rejonie Zgierza, gdzie omawiany wskaźnik w tym czasie osiągał wartość 376. W 1993 i w 1994 r. nastąpiła znaczna poprawa, wskaźnik ten wyniósł 3,3. Najwyższy był w rejonie Łodzi (4,0), najniższy zaś w rejonie Pabianic (por. tab. 21). Decydujący wpływ na to miało polepszenie warunków gospodarczych oraz usprawnienia w funkcjonowaniu instytucji pośrednictwa pracy, zwłaszcza aktywności w poszukiwaniu wolnych miejsc dla bezrobotnych.

W latach 1991–1994 pewnym zmianom uległa struktura grupy bezrobotnych w województwie łódzkim według wieku. Dominowały osoby w wieku 35–44 lata, udział ich jednak zmniejszył się wyraźnie: z 50,2% w 1990 r. do 31,7% w 1994. Wzrósł natomiast udział bezrobotnych w starszych grupach wieku (z 18,8 do 26,3%) oraz, bardzo wyraźnie, bezrobotnej

młodzieży mającej 18–24 lata (z 11,8 do 21%). Sytuacja ludzi młodych pogarszała się systematycznie, szczególnie w rejonie Łodzi, gdzie udział bezrobotnych poniżej 24 roku życia zwiększył się z 8,1 do 19,2%. Sytuacja tej grupy młodzieży w pozostałych rejonach była bardziej stabilna, mimo to znaczne trudności mieli też młodzi mieszkańcy rejonów Pabianic, Zgierza, Ozorkowa. Na przykład w rejonie Pabianic udział bezrobotnej młodzieży (18–24 lata) w 1991 r. wynosił 29,6%, w 1994 r. 27,4% (por. tab. 8 i 9). Podobne wskaźniki zarejestrowano w rejonie Zgierza. Na lepszą sytuację młodych mieszkańców Łodzi miał wpływ łatwiejszy dostęp do różnego typu szkół kształcących w systemie stacjonarnym.

W strukturze bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1991–1994, według poziomu wykształcenia, zauważamy wyraźnie dominującą grupę bezrobotnych z wykształceniem podstawowym pełnym i niepełnym (por. tab. 10). Udział ich wynosił odpowiednio w kolejnych latach 40,1, 41,6, 43,6, 39,2%. Najniższy i stale zmniejszający się udział wśród bezrobotnych mieli absolwenci szkół wyższych (odpowiednio: 4,8, 3,9, 3,2, 2,9%). Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym również wykazywał tendencję spadkową. Rósł natomiast udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym – z 22,2% w 1991 r. do 29,4% w 1994 r. (por. tab. 11). Stwierdzamy jednoznacznie, że sytuacja na rynku pracy województwa dla osób o średnim i wysokim poziomie wykształcenia była zdecydowanie korzystniejsza. Wykształcenie stało się czynnikiem chroniącym przed bezrobociem. Zauważamy różnicę pomiędzy strukturami bezrobotnych według wykształcenia w rejonie Łodzi i w pozostałych rejonach województwa. W Łodzi obserwowano (zwłaszcza w latach 1991–1993) o wiele mniejsze udziały osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz znacznie większe mających wykształcenie podstawowe pełne i niepełne niż w pozostałych rejonach województwa. Rynek pracy wielkiego miasta oferuje więcej możliwości robotnikom wykwalifikowanym niż niewykwalifikowanym. Większy niż w pozostałych rejonach był również w Łodzi udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Był to skutek dużej koncentracji szkół wyższych, znacznego udziału osób z wykształceniem wyższym wśród pracujących oraz skłonności absolwentów do podejmowania pracy w mieście, siedzibie uczelni.

W strukturze bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1990–1993, według najczęściej występujących zawodów, największy udział mieli bezrobotni bez zawodu (w kolejnych latach odpowiednio: 37,8, 37,0, 41,4, 43,5%). Potwierdza to ogólnie występujące na rynkach pracy zjawisko wysokiego zagrożenia bezrobociem osób bez kwalifikacji. W 1994 r. wystąpiła sytuacja nietypowa, tj. znacznego, ponad dwukrotnego, zmniejszenia udziału bezrobotnych bez zawodu do poziomu 16,2%. Trudno nam podjąć się wytłumaczenia tego zjawiska, mógł bowiem wystąpić błąd w danych statys-

tycznych. Względnie stały był udział wśród bezrobotnych pracowników administracyjno-biurowych (od 7,5% w 1990 r. do 6,4% w 1994 r.), zmniejszał się natomiast udział mechaników, odpowiednio z 7,3 do 4,1%. Bezrobotni reprezentujący pozostałe zawody występowali w niewielkiej liczbie (por. tab. 12 i 13).

Spośród aktywnych form zwalczania bezrobocia najbardziej wzrósł zakres prac interwencyjnych. Liczba zorganizowanych w ten sposób miejsc pracy zwiększyła się ponad trzykrotnie (z 4373 do 13 837), a liczba zakładów je organizujących ponad siedemnastokrotnie (z 228 do 3938 – por. tab. 23). Rosła liczba bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych oraz ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych. Dobrze to świadczy o sprawności organów pośrednictwa pracy w propagowaniu tej formy zatrudnienia.

Wyraźnie pogorszyła się sytuacja kobiet na łódzkim rynku pracy. Dotyczy to szczególnie 1991 r., w którym liczba bezrobotnych kobiet wzrosła dwukrotnie, a udział ich wśród ogółu bezrobotnych zwiększył się z 41,4 do 47,0%. Oznacza to, iż tempo wzrostu liczby kobiet pozostających bez pracy było większe niż w przypadku mężczyzn. Tendencja ta utrzymywała się w całym badanym okresie, choć wzrost w kolejnych latach był niewielki. Największy wzrost udziału kobiet wśród bezrobotnych, o 10,7 punktu procentowego zanotowano w Pabianicach.

W latach 1990–1991 najbardziej zwiększyła się liczba bezrobotnych kobiet, zmalała zaś liczba oferowanych im miejsc pracy. Brak danych dla kolejnych lat uniemożliwia potwierdzenie czy tendencja ta utrzymywała się. Znacznie większy był przyrost udziału kobiet wśród bezrobotnych pracujących wcześniej na stanowiskach nierobotniczych (53,0% w 1990 r. i 64,6% w 1994 r.), niż robotniczych (analogicznie 35,0 i 40,5%).

Wyraźne są zmiany w strukturze bezrobotnych kobiet według wieku. Wprawdzie w 1991 i w 1994 r. najliczniejsza była grupa mająca 35–44 lata, lecz jej udział zmniejszył się aż o 20,0 punktów procentowych, z 51,4 do 31,1%. Wzrósł natomiast udział wszystkich pozostałych grup (z wyjątkiem najstarszej), przy czym w największym stopniu zwiększył się udział kobiet młodych (18–34 lata – z 31,1 do 45,5%; por. tab. 29). Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią kobiety bez kwalifikacji, legitymujące się wykształceniem zaledwie podstawowym lub niepełnym podstawowym (34,3% w 1991 r. i 34,8% w 1994 r.). Drugie miejsce zajmują bezrobotne z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (26,3 i 25,1%). Struktura grupy bezrobotnych kobiet według wykształcenia nie uległa wyraźnej zmianie. Wzrósł jedynie udział kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym (por. tab. 30).

Ważną cechą bezrobocia jest czas jego trwania. Statystyka uwzględniająca ją obejmuje ostatnie trzy lata. Zwracają uwagę dwie zmiany. Blisko dwukrotnie wzrosła liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok, przy czym

jest to jedyna spośród wyodrębnionych grup, w której kobiety stanowią większość. Jednocześnie wśród bezrobotnych kobiet udział tej grupy bardzo się podniósł i na koniec 1994 r. prawie połowa (49,2%) bezrobotnych kobiet oczekiwała na pracę dłużej niż rok (por. tab. 32 i 33).

Nie ma wyraźnych zależności pomiędzy okresem pozostawania bez pracy a wykształceniem i wiekiem bezrobotnych kobiet. Najczęściej pozbawione są pracy kobiety bez zawodu. Ich udział wahał się od 16,1% na koniec 1994 r. do 39,3% w 1993 r. Bezrobotne o zawodzie wyuczonym to przede wszystkim pracownice administracyjno-biurowe, ekonomistki oraz kobiety o zawodach z grupy „włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze”. Różnice między udziałami tych grup wśród bezrobotnych nie są duże.

Informacje statystyczne wskazują, że sytuacja kobiet na rynku pracy w województwie łódzkim pogarszała się. Nawet w 1994 r., kiedy po raz pierwszy od 1990 r. liczba bezrobotnych zmalała, spadek ten dotyczył bardziej mężczyzn niż kobiet. Utrzymała się bowiem tendencja wzrostu udziału kobiet wśród bezrobotnych. Obraz typowej bezrobotnej kobiety w województwie łódzkim wygląda następująco: najczęściej jest ona młoda, poniżej 35 roku życia, bez zawodu, z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym i pozostają w rejestrze bezrobotnych od ponad roku.

W latach 1990–1994 udział absolwentów w ogóle bezrobotnych spadł z 5,6 do 4,7% (por. tab. 35). Znaczna część absolwentów to osoby, które mają wykształcenie policealne i średnie zawodowe oraz zasadnicze zawodowe (76,4% w 1992 r., 77,0% w 1993 r., 68,1% w 1994 r.). W 1994 r. odnotowano duży wzrost udziału bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, o 10 punktów procentowych, jednocześnie zmalała grupa osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w ogóle bezrobotnych. Zjawisko to świadczy o tym, iż na rynku pracy większe szanse mają ludzie z kwalifikacjami. Wśród absolwentów bezrobocie dotknęło najszerzej grupy mechaników, pracowników administracyjno-biurowych i ekonomistów (tab. 36).

Według stanu na koniec 1994 r. bezrobotnymi absolwentami było 4836 osób, w tym 57,3% kobiet. Grupa ta stanowiła 4,7% ogółu zarejestrowanych. W kraju wskaźnik ich udziału w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wynosił w tym czasie 7,4%. Bezrobocie wśród absolwentów wykazuje cykliczność, polegającą na wzroście ich liczby w okresie letnim (koniec roku szkolnego), następnie jej spadku w kolejnych miesiącach.

Podaż absolwentów łączy się z systemem kształcenia. Podajemy strumienie absolwentów według typów szkół oraz grup zawodów i specjalności, ze szczególnym uwzględnieniem szkół dla młodzieży (tab. 37–39). One to stanowią potencjalne źródło zasilające grupę bezrobotnych absolwentów w ciągu roku od daty ukończenia szkoły. Znaczący wzrost liczby absolwentów liceów ogólnokształcących nastąpił w 1994 r., w całym zaś okresie wzrost

ten był stopniowy (por. tab. 38). Stąd odnotowany wyżej wzrost udziału liczby bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Obserwujemy nieznaczną tylko reakcję systemu kształcenia na sygnały pochodzące z rynku pracy, niewielkie bowiem zaszły zmiany w strukturze kształcenia (por. tab. 39). Maleje liczba absolwentów ZSZ kształcących w zawodzie robotnika produkcji wyrobów włókienniczych, rośnie liczba kształconych sprzedawców. Ogranicza się szkolenie elektryków i elektroników oraz sprzedawców na poziomie średnim. Zwiększa się liczba kształconych techników we wszystkich specjalnościach poza włókiennikami oraz ekonomistów. Na poziomie szkół policealnych zdecydowany jest spadek wielkości populacji absolwentów w dziedzinie medycyny, jednocześnie notujemy ponad trzykrotny wzrost liczby wykształconych ekonomistów.

Za tendencję ogólną należy uznać zwiększone zainteresowanie uczniów dłuższymi formami kształcenia; da się zaobserwować spadek wielkości grupy absolwentów ZSZ i stały wzrost liczby absolwentów szkół średnich i policealnych. Wydłużenie obowiązku szkolnego jest chętnie używanym instrumentem w sytuacji zagrożenia bezrobociem.

Tabela 1

Rynek pracy w Polsce w latach 1990–1994

Wyszczególnienie	Rok														
	1990			1991			1992			1993			1994		
	liczba bezrobotnych (w tys.)	stopa bezrobocia	liczba ofert pracy (w tys.)	liczba bezrobotnych (w tys.)	stopa bezrobocia	liczba ofert pracy (w tys.)	liczba bezrobotnych (w tys.)	stopa bezrobocia	liczba ofert pracy (w tys.)	liczba bezrobotnych (w tys.)	stopa bezrobocia	liczba ofert pracy (w tys.)	liczba bezrobotnych (w tys.)	stopa bezrobocia	liczba ofert pracy (w tys.)
I kwartał	266,6	1,5	24,1	1 322,1	7,1	45,8	2 263,4	12,2	27,2	2 648,7	14,2	27,2	2 953,4	16,0	32,0
II kwartał	568,2	3,1	42,5	1 574,1	8,4	47,4	2 296,7	12,6	31,7	2 701,8	14,6	37,0	2 933,0	16,6	45,4
III kwartał	926,4	5,0	61,0	1 970,9	10,4	48,0	2 498,5	13,6	40,5	2 830,0	15,4	41,8	2 915,7	16,5	52,3
IV kwartał	1 126,1	6,1	54,4	2 155,6	11,4	29,1	2 509,3	13,6	22,9	2 890,0	15,7	21,7	2 838,0	16,0	25,2

Źródło: Informacje Departamentu Zatrudnienia MPiSS.

Tabela 2

Liczba pracowników pełnozatrudnionych* w województwie łódzkim według działów gospodarki narodowej w latach 1989–1994

Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych						Wskaźnik dynamiki (1989 = 100)				
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1990	1991	1992	1993	1994
Ogółem	345 647	308 245	266 512	265 515	299 222	293 850	89,2	77,1	76,8	86,6	85,0
Sfera produkcji materialnej	250 780	218 226	177 944	175 862	201 796	196 757	87,0	71,0	70,1	80,5	78,5
Przemysł	159 024	137 620	109 661	108 442	123 060	118 650	86,5	69,0	68,2	77,4	74,6
Budownictwo	23 351	17 236	14 191	12 764	15 332	14 356	73,8	60,8	54,7	65,7	61,5
Rolnictwo	3 020	3 101	2 397	1 963	1 938	1 275	102,7	79,4	65,0	64,2	42,2
Leśnictwo	662	481	351	480	349	225	72,7	53,0	72,5	52,7	34,0
Transport	13 569	11 103	8 852	9 165	8 686	8 105	81,8	65,2	67,5	64,0	59,7
Łączność	4 570	4 806	4 767	5 195	5 225	5 603	105,2	104,3	113,7	114,3	122,6
Handel	32 681	26 619	20 706	21 463	26 908	28 245	81,5	63,4	65,7	82,3	86,4
Pozostałe gałęzie produkcji materialnej	2 403	4 962	5 674	6 455	10 504	10 505	206,5	236,1	268,6	437,1	437,2
Gospodarka komunalna	11 500	12 298	11 345	9 935	9 794	9 793	106,9	98,7	86,4	85,2	85,2
Sfera poza produkcją materialną	94 867	90 019	88 568	89 653	97 426	97 093	94,9	93,4	94,5	102,7	102,3
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	10 226	8 357	7 935	7 539	7 659	7 670	81,7	77,6	73,7	74,9	75,0
Nauka i rozwój techniki	7 018	5 306	4 395	3 383	3 118	2 900	75,6	62,6	48,2	44,4	41,3
Oświata i wychowanie	30 667	30 154	30 065	30 036	35 545	29 118	98,3	98,0	97,9	115,9	94,9
Kultura i sztuka	4 262	3 641	3 114	2 703	2 618	2 610	85,4	73,1	63,4	61,4	61,2
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	28 391	30 957	29 289	28 565	29 109	29 061	109,0	103,2	100,6	102,5	102,4
Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	1 767	1 677	1 402	1 128	1 428	1 355	94,9	79,3	63,8	80,8	76,7
Pozostałe branże usług niematerialnych	2 193	919	918	989	2 438	8 508	41,9	41,9	45,1	111,2	388,0
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	5 381	5 320	6 588	7 629	8 427	8 778	98,9	122,4	141,8	163,1	163,1
Finanse i ubezpieczenia	4 049	3 314	4 508	7 161	6 318	6 320	81,8	111,3	176,9	156,0	156,1
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne	913	374	354	520	766	773	41,0	38,8	57,0	83,9	84,7

* Bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo (dla 1994 r. dane szacunkowe ze względu na wprowadzenie klasyfikacji EKD).

Źródło: Obliczono na podstawie: „Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego” 1995 [WUS w Łodzi, Łódź 1995] tabl. 7 (48), s. 159–160.

Tabela 3

Pracujący w województwie łódzkim według form zatrudnienia w latach 1990–1994
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Pracujący w gospodarce narodowej w tys.									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	liczba	struktura	liczba	struktura	liczba	struktura	liczba	struktura	liczba	struktura
Ogółem	485,5	100,0	464,9	100,0	413,8	100,0	461,6	100,0	461,7	100,0
Pracownicy najemni	387,4	79,8	312,3	67,2	322,9	78,0	349,1	75,6	361,0	78,2
w tym:										
pełnozatrudnieni	351,8	72,5	288,9	62,1	301,9	73,0	326,1	70,6	336,6	72,9
niepełnozatrudnieni	35,6	7,3	23,4	5,1	21,0	5,0	23,0	5,0	24,4	5,3
Pracodawcy i pracujący na rachunek własny	90,1	18,6	149,0	32,0	88,3	21,3	109,3	23,7	98,3	21,3
w tym: w rolnictwie indywidualnym	28,5	5,9	28,5	6,1	25,0	6,0	25,0	5,4	26,8	5,8
Osoby wykonujące pracę nakładczą	1,5	0,3	0,7	0,2	0,3	0,1	0,2	0,0	0,5	0,1
Agenci	5,1	1,0	1,6	0,3	1,5	0,4	2,5	0,6	1,5	0,3
Członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych	1,4	0,3	1,3	0,3	0,8	0,2	0,5	0,1	0,4	0,3

Źródło: Obliczono na podstawie: „Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego” 1995, tabl. 1 (42), s. 152.

Tabela 4

Struktura pracujących według trzech sektorów gospodarki w województwie łódzkim w latach 1989–1994
(stan w dniu 31.12.)

Rok	Sektor I		Sektor II		Sektor III		Ogółem	
	liczba osób	udział (w %)	liczba osób	udział (w %)	liczba osób	udział (w %)	liczba osób	udział (w %)
1989	33 627	6,4	272 174	51,8	219 632	41,8	525 433	100,0
1990	32 788	6,7	234 913	48,3	217 799	45,0	485 500	100,0
1991	34 048	7,2	208 910	44,7	224 651	48,1	467 609	100,0
1992	32 537	7,8	177 692	42,6	207 093	49,6	417 322	100,0
1993	28 143	6,1	182 745	39,6	250 749	54,3	461 637	100,0
1994	28 164	6,1	180 986	39,2	252 550	54,7	461 700	100,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: *Zatrudnienie w gospodarce narodowej 1994 r.*, GUS, Warszawa 1994, s. 20–21.

Tabela 5

Pracownicy pełnozatrudnieni w gospodarce narodowej województwa łódzkiego według poziomu wykształcenia
(w % ogółu zatrudnionych w danym dziale)*

Działy gospodarki narodowej	Wykształcenie														
	wyższe			policealne i średnie zawodowe			średnie ogólnokształcące			zasadnicze zawodowe			podstawowe i niepełne podstawowe		
	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992
Ogółem	13,3	14,8	14,9	25,8	26,6	27,1	7,9	8,1	8,1	23,1	23,1	24,5	29,9	27,4	25,4
Strefa produkcji materialnej	6,0	7,0	6,7	22,7	23,6	23,9	6,7	7,0	6,8	29,3	29,8	32,1	35,3	32,6	30,0
Przemysł	5,2	5,6	5,4	21,7	22,4	22,2	5,0	5,3	5,0	29,0	30,0	32,9	39,1	36,7	34,5
Budownictwo	10,9	11,6	9,7	23,7	23,9	23,2	5,9	5,2	4,5	29,4	30,6	34,2	30,1	28,7	28,4
Rolnictwo	9,2	12,9	15,4	21,6	25,5	27,4	5,4	6,1	6,4	26,7	23,9	23,8	37,1	31,6	27,0
Leśnictwo	22,3	27,1	25,2	31,8	33,9	32,1	6,8	8,0	7,7	11,1	9,7	9,6	28,0	21,3	25,4
Transport	2,7	3,4	3,0	19,6	20,7	22,8	10,0	10,5	8,0	35,2	36,1	36,5	32,5	29,3	29,7
Łączność	3,7	3,9	4,7	30,8	31,1	33,5	13,0	14,1	13,2	26,1	27,4	28,0	26,4	23,5	20,7
Handel	8,1	10,4	10,1	28,5	30,2	31,4	13,5	14,3	14,4	28,2	25,5	27,0	21,7	19,6	17,1
Pozostałe gałęzie produkcji materialnej	22,0	19,1	18,2	34,8	25,9	28,2	15,4	10,3	10,4	12,7	23,4	24,7	15,1	21,3	18,5
Gospodarka komunalna	3,5	4,2	4,1	18,0	19,0	19,6	5,7	6,1	5,7	33,4	35,5	36,4	39,4	35,2	34,2
Sfera poza produkcją materialną	29,2	30,7	30,9	32,5	32,8	33,2	10,6	10,1	10,8	9,7	9,8	9,7	18,0	16,6	15,4
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	6,0	6,4	6,6	27,2	27,5	27,7	8,6	8,8	10,2	22,7	24,5	25,0	35,5	32,8	30,5
Nauka i rozwój techniki	35,5	37,0	36,4	30,0	28,4	29,1	7,7	7,9	7,5	12,0	12,4	12,8	14,8	14,3	14,2
Oświata i wychowanie	48,5	50,5	51,4	23,5	23,7	23,3	6,8	6,1	6,3	6,6	6,7	7,0	14,6	13,0	12,0
Kultura i sztuka	28,6	29,1	30,9	31,4	32,3	31,2	15,1	13,9	14,7	10,9	11,6	9,9	13,9	13,2	13,3
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	17,2	17,1	18,0	42,5	43,3	43,8	8,8	8,6	8,1	10,0	10,0	10,4	21,5	21,0	19,7
Kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	11,0	12,1	9,8	39,1	33,7	33,8	16,1	14,3	12,0	18,1	20,2	20,7	15,7	19,7	23,7
Pozostałe branże usług nie- materialnych	17,0	15,3	11,3	31,4	31,2	34,6	11,9	11,1	11,4	12,4	19,1	17,2	27,3	23,3	25,5
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	39,3	38,6	37,9	28,9	30,2	32,6	23,8	23,3	20,8	3,4	3,5	3,7	4,6	4,4	5,0
Finanse i ubezpieczenia	15,1	21,8	20,2	43,4	42,2	40,1	31,7	26,5	29,5	3,6	3,7	4,4	6,2	5,8	4,8
Organizacje polityczne, związki zawodowe i inne	19,7	23,2	8,7	36,6	40,7	31,9	20,8	17,2	25,6	9,4	9,3	15,8	13,5	9,6	18,0

* Od 1993 r. w Polsce zaniechano sporządzania spisów kadrowych w jednostkach gospodarczych.

Źródło: Obliczono na podstawie: *Zatrudnienie i wynagrodzenia w województwie łódzkim 1992 r.*, WUS, Łódź 1993.

Tabela 6

Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stany na koniec kwartału)

Wyszczególnienie	Rok									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
I kwartał	11 722	4 149	61 935	24 509	102 782	47 797	99 583	46 041	109 957	51 219
II kwartał	22 384	8 612	74 882	31 345	103 269	48 238	101 022	48 326	109 337	51 710
III kwartał	35 623	15 134	94 878	41 455	101 004	47 862	105 006	50 074	102 931	49 198
IV kwartał	47 646	19 745	87 240	41 019	92 205	43 449	107 318	50 632	102 139	49 190

Źródło: Obliczenia własne na podstawie miesięcznych sprawozdań o rynku pracy MPiPS-01 Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi.

Tabela 7

Zróżnicowanie bezrobocia według płci w województwie łódzkim
(stan w dniu 31.12.)

Rejonowe urzędy pracy	Rok									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Łódź	37 946	15 910	68 413	32 615	72 647	34 373	86 309	40 409	81 137	38 820
Pabianice	3 643	1 418	7 937	3 658	7 639	3 512	7 580	3 708	7 643	3 797
Zgierz	4 683	1 956	7 876	3 618	11 919	5 564	13 429	6 515	13 359	6 573
Ozorków*	1 374	461	3 011	1 128	.	.	.	.	.	.
Liczba bezrobot- nych ogółem	47 646	19 745	87 240	41 019	92 205	43 449	107 318	50 632	102 139	49 190

* od roku 1992 włączono do RUP w Zgierzu.

Źródło: Opracowano na podstawie: *Informacja o sytuacji na rynku pracy w roku 1990*, Urząd Wojewódzki w Łodzi, Wojewódzkie Biuro Pracy, maj 1991; *Informacja o problemach biur pracy i bezrobotnych województwa łódzkiego w 1991 roku*; Wojewódzkie Biuro Pracy w Łodzi, kwiecień 1992; *Informacja o bezrobociu i problemach biur pracy w 1992 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, luty 1993; *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1993 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, luty 1994; *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1994 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, marzec 1995.

Tabela 8

Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według wieku
(stan w dniu 31.12.)

Grupy wiekowe (w latach)	Województwo	Łódź	Pabianice	Zgierz	Ozorków
15–17					
1991	746	436	136	131	43
1992	466	331	3	104	28
1993	285	276	–	9	x
1994	31	21	10	–	x
18–24					
1991	10 304	5 123	1 924	2 378	879
1992	13 896	8 627	1 994	2 616	659
1993	21 988	15 674	1 932	4 382	x
1994	21 485	15 607	2 098	3 780	x
25–34					
1991	15 950	10 442	2 346	2 243	939
1992	26 722	20 906	2 522	2 621	673
1993	26 586	21 016	2 032	3 538	x
1994	21 371	16 563	1 665	3 143	x
35–44					
1991	43 805	38 637	2 303	2 051	814
1992	37 610	32 075	2 300	2 552	683
1993	32 943	27 155	2 112	3 676	x
1994	32 378	26 748	2 017	3 613	x
45–54					
1991	13 649	11 452	1 060	865	272
1992	20 430	17 971	1 118	1 104	237
1993	19 769	16 988	1 198	1 583	x
1994	21 668	17 725	1 535	2 408	x
powyżej 55					
1991	2 766	2 323	168	211	64
1992	3 658	3 223	169	215	51
1993	5 747	5 200	306	241	x
1994	5 206	4 573	318	415	x

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 9

Struktura bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według wieku
(stan w dniu 31.12.)

Grupy wiekowe (w latach)	Województwo	Łódź	Pabianice	Zgierz	Ozorków
Ogółem					
1991	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1992	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1993	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1994	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–17					
1991	0,9	0,6	1,7	1,7	1,4
1992	0,2	0,2	0,0	0,1	0,4
1993	0,3	0,3	0,0	0,0	x
1994	0,0	0,0	0,0	0,0	x
18–24					
1991	11,8	7,5	29,6	30,1	29,2
1992	15,2	12,0	23,4	29,4	28,6
1993	20,5	18,2	25,5	32,6	x
1994	21,0	19,2	27,4	28,3	x
25–34					
1991	18,3	15,3	29,6	28,5	31,3
1992	25,9	24,9	31,8	28,3	26,9
1993	24,8	24,3	26,8	26,3	x
1994	20,9	20,4	21,8	23,5	x
35–44					
1991	50,2	56,5	29,0	26,0	27,0
1992	25,3	37,2	28,5	27,8	30,5
1993	30,7	31,5	27,9	27,4	x
1994	31,7	32,9	26,4	27,0	x
45–54					
1991	15,6	16,7	13,4	11,0	9,0
1992	20,2	22,1	14,7	12,5	11,6
1993	18,4	19,7	15,8	11,8	x
1994	21,2	21,8	20,1	18,0	x
powyżej 55					
1991	3,2	3,4	2,1	2,7	2,1
1992	3,2	3,6	1,6	1,9	2,3
1993	5,3	6,0	4,0	1,8	x
1994	5,1	5,6	4,2	3,1	x

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 10

Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według poziomu wykształcenia
(stan w dniu 31.12.)

Poziom wykształcenia	Województwo	Łódź	Pabianice	Zgierz	Ozorków
Wyższe					
1991	4 160	3 814	192	131	23
1992	3 626	3 294	157	125	17
1993	3 493	3 168	147	178	x
1994	2 945	2 694	96	155	x
Policealne i średnie zawodowe					
1991	20 257	16 435	1 761	1 630	431
1992	21 607	17 452	1 666	2 489	275
1993	18 611	14 357	1 637	2 617	x
1994	20 400	16 244	1 583	2 573	x
Średnie ogólno- kształcące					
1991	8 490	7 444	448	423	175
1992	9 730	8 572	516	642	154
1993	10 466	9 010	579	877	x
1994	8 751	7 213	660	878	x
Zasadnicze zawodowe					
1991	19 368	12 127	2 674	3 444	1 093
1992	19 021	11 898	2 533	4 590	729
1993	27 961	20 888	2 418	4 655	x
1994	29 982	23 026	2 298	4 658	x
Podstawowe pełne i niepełne					
1991	34 965	28 563	2 862	2 251	1 289
1992	38 221	31 431	2 767	4 023	962
1993	46 787	38 886	2 799	5 102	x
1994	40 061	31 960	3 006	5 095	x

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 11

Struktura bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1991–1994
według poziomu wykształcenia
(stan w dniu 31.12.)

Poziom wykształcenia	Województwo	Łódź	Pabianice	Zgierz	Ozorków
Ogółem					
1991	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1992	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1993	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1994	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe					
1991	4,8	5,6	2,4	1,7	0,8
1992	3,9	4,5	2,0	1,5	0,8
1993	3,2	3,7	1,9	1,3	x
1994	2,9	3,3	1,3	1,2	x
Policealne i średnie zawodowe					
1991	23,2	24,0	22,2	20,7	14,3
1992	23,4	24,0	21,8	20,9	12,9
1993	17,3	16,6	21,6	19,5	x
1994	20,0	20,0	20,7	19,3	x
Średnie ogólno- kształcące					
1991	9,7	10,9	5,6	5,4	5,8
1992	10,5	11,8	6,8	5,4	7,2
1993	9,8	10,4	7,6	6,5	x
1994	8,6	8,9	8,6	6,6	x
Zasadnicze zawodowe					
1991	22,2	17,8	33,7	43,7	36,3
1992	20,6	16,4	33,2	38,5	34,1
1993	26,1	24,2	31,9	34,7	x
1994	29,4	28,4	30,1	34,9	x
Podstawowe pełne i niepełne					
1991	40,1	41,7	36,1	28,5	42,8
1992	41,6	43,3	36,2	33,7	45,0
1993	43,6	45,1	37,0	38,0	x
1994	39,2	39,4	39,3	38,1	x

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 12

Zawody występujące najczęściej wśród bezrobotnych
w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stan w dniu 31.12.)

Zawód	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
Ogółem	47 646	87 240	92 205	107 318	102 139
w tym:					
bez zawodu	18 018	32 290	38 221	46 653	16 557
pracownicy administra- cyjno-biurowi	3 579	7 419	6 595	8 462	6 526
mechanicy	3 501	6 943	5 484	4 797	4 230
włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze	2 533	8 417	6 387	4 464	6 585
elektrycy, elektronicy	2 371	3 237	3 727	3 874	3 547
ekonomiści	2 329	4 791	4 805	4 614	4 683
tokarze, ślusarze	1 473	3 546	3 172	3 509	3 557
kierowcy	1 077	1 920	1 823	2 561	3 567
szwaczki	.	.	.	1 378	3 140
zawody budowlane	.	.	.	4 010	4 398
handlowcy	.	.	.	3 807	4 931
prawnicy	.	.	.	146	127
zawody medyczne	.	.	.	1 596	1 467

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 13

Struktura bezrobotnych według najczęściej występujących zawodów
w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stan w dniu 31.12.)

Zawód	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:					
bez zawodu	37,8	37,0	41,4	43,5	16,2
pracownicy administra- cyjno-biurowi	7,5	8,0	7,1	7,9	6,4
mechanicy	7,3	8,0	5,9	4,5	4,1
włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze	5,3	9,6	6,9	4,2	6,4
elektrycy, elektronicy	5,0	3,7	4,0	3,6	3,4
ekonomiści	4,9	5,5	5,2	4,3	4,6
tokarze, ślusarze	3,1	4,1	3,4	3,3	3,5
kierowcy	2,3	2,2	2,0	2,4	3,5
szwaczki	.	.	.	1,2	3,1
zawody budowlane	.	.	.	3,7	4,3
handlowcy	.	.	.	3,5	4,8
prawnicy	.	.	.	0,1	0,1
zawody medyczne	.	.	.	1,5	1,4

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 14

Bezrobotni według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
Liczba bezrobotnych ogółem	47 646	19 745	87 240	41 019	92 205	43 449	107 318	50 632	102 139	49 190
w tym:										
1) na stanowisku nierobotniczym	14 633	7 753	30 730	17 937	32 688	19 630	30 244	19 239	28 990	18 732
a) z wykształceniem wyższym	2 152	897	3 907	1 895	2 984	2 048	3 265	1 815	2 665	1 449
b) z wykształceniem średnim	12 481	6 856	26 823	16 042	29 704	17 582	26 979	17 424	26 325	17 283
2) na stanowisku robotniczym	30 307	10 633	52 340	21 149	56 100	21 989	73 475	29 381	68 313	27 687
a) robotnicy nie- wykwalifikowani	18 018	7 265	32 290	13 749	38 221	15 776	45 617	1 955	52 265	21 290
b) robotnicy wykwalifikowani	12 289	3 368	20 050	7 400	17 879	6 213	27 858	10 226	16 048	6 397
3) absolwenci szkół	2 706	1 359	4 170	1 933	3 417	1 830	3 599	2 012	4 836	2 771
a) wyższych	293	156	253	141	270	148	228	134	280	190
b) średnich	1 357	895	1 918	1 138	2 005	1 319	2 098	1 512	2 827	1 940
c) zawodowych	1 056	308	1 999	654	1 142	363	1 273	366	1 729	641

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 15

Bezrobotni bez prawa do zasiłku
w województwie łódzkim w latach 1992–1994
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok		
	1992	1993	1994
Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku	33 254	43 927	46 461
Udział %	36,1	40,9	45,5

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 16

Stopa bezrobocia w województwie łódzkim w latach 1990–1994

Wyszczególnienie	Stopa bezrobocia ^a według stanu na dzień 31.12.				
	1990	1991	1992	1993	1994
Województwo	9,5	15,4	18,1	20,4	18,1
w tym:					
RUP w Łodzi	·	15,1	18,4	21,3	18,7
RUP w Pabianicach	·	16,9	17,4	15,0	14,1
RUP w Zgierzu	·	23,3	28,8	19,2	17,9
RUP w Ozorkowie	·	17,9	12,9	x	x
Polska	6,1	11,4	12,6	15,7	16,0

^a stopa bezrobocia liczona jest jako liczba bezrobotnych do liczby czynnych zawodowo;
x – rejon zlikwidowany.

Źródło: *Informacja o bezrobociu i problemach biur pracy*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, 1990, 1991, 1992, 1993; *Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w dniu 31.12.*, „Rynek pracy” 1992, nr 1; 1993, nr 1; 1994, nr 1; 1995, nr 1.

Tabela 17

Oferty pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stany na koniec kwartału)

Wyszczególnienie	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
I kwartał	486	1 634	491	1 075	1 554
II kwartał	1 653	926	537	1 437	1 301
III kwartał	1 926	1 120	1 917	1 793	1 728
IV kwartał	1 926	912	781	1 760	1 231

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 18

Oferty pracy według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1993
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok							
	1990		1991		1992		1993	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Liczba wolnych miejsc pracy ogółem	1 926	100,0	912	100,0	781	100,0	1 760	100,0
w tym:								
– na stanowiskach robotniczych	1 709	88,7	598	65,6	588	75,3	1 352	76,8
– na stanowiskach nierobotniczych	217	11,3	314	34,4	193	24,7	408	23,2

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 19

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 wolne miejsce pracy
w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(stany na koniec kwartału)

Wyszczególnienie	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
I kwartał	24	38	209	93	71
II kwartał	13	81	192	70	84
III kwartał	18	85	51	58	59
IV kwartał	25	96	118	61	83

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 20

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy według stanowisk
w województwie łódzkim w latach 1990–1993
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok			
	1990	1991	1992	1993
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy ogółem	25	96	118	61
w tym:				
– na stanowiskach robotniczych	17	91	96	55
– na stanowiskach nierobotniczych	67	98	169	74

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 21

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim
w latach 1990–1994 według rejonowych biur pracy
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
Ogółem	25	96	118	61	3,3
RBP w Łodzi	21	122	135	57	4,0
RBP w Pabianicach	101	70	82	65	1,5
RBP w Zgierzu	37	58	376	95	2,3
RBP w Ozorkowie	brak ofert	30	17	x	x

U w a g a: RBP – Rejonowe Biuro Pracy; x – rejon zlikwidowany.

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 22

Wydatki z Funduszu Pracy według zleceń rzeczowych

Wyszczególnienie	Rok									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	kwota (w mln zł)	%	kwota (w mln zł)	%	kwota (w mln zł)	%	kwota (w mln zł)	%	kwota (w mln zł)	%
Wydatki ogółem	104 045,0	100,0	485 779,7	100,0	780 902,0	100,0	1 216 093,0	100,0	1 478 142,2	100,0
w tym:										
a) zasiłki na bezrobotnych	53 789,0	51,5	398 364,3	82,0	639 582,1	81,9	925 632,6	76,1	1 025 416,3	69,4
b) aktywne formy ogółem:	38 776,1	37,1	51 250,6	10,5	90 854,5	11,6	263 414,8	21,6	416 511,7	28,2
w tym:										
– szkolenia	410,9	0,4	5 495,5	1,1	21 243,5	2,7	50 818,7	4,2	85 757,7	5,8
– prace interwencyjne	4 430,4	4,2	21 046,0	4,3	18 388,4	2,4	74 539,3	6,1	147 591,9	10,0
– roboty publiczne	–	–	–	–	7 318,9	0,9	63 761,2	5,2	145 649,3	9,9
– pożyczki dla bezrobotnych	26 857,7	25,7	20 358,2	4,2	26 852,9	3,4	30 896,4	2,5	17 613,7	1,2
– pożyczki dla zakładów	7 077,1	6,8	4 350,9	0,9	17 050,8	2,2	43 273,6	3,6	19 487,4	1,3
– aktywizacja	–	–	–	–	–	–	125,6	0,0	411,7	0,0
c) przygotowywanie zawodowe młodocianych	11 391,9	10,9	31 492,3	6,5	46 412,2	6,0	20 819,2	1,7	16 989,9	1,1
d) informacja i poradnictwo zawodowe	82,0	0,1	28,1	0,0	685,9	0,1	2 380,6	0,2	1 155,1	0,1
e) rozwój systemu informatycznego									9 221,3	0,6
f) opłaty pocztowe, koszty i pro- wizje bankowe									7 860,5	0,5
g) pozostałe wydatki	365,1	0,4	4 644,4	1,0	3 367,3	0,4	3 845,8	0,4	987,4	0,1

Źródło: Ocena wykorzystania środków Funduszu Pracy w województwie łódzkim w 1990 r., Łódź 1991; Informacja dotycząca wykorzystania środków Funduszu Pracy za rok 1991, WBP w Łodzi, Łódź 1992; Analiza wykorzystania środków Funduszu Pracy w 1992, WBP w Łodzi, Łódź 1993; Analiza wykorzystania środków Funduszu Pracy w 1993, WBP w Łodzi, Łódź 1994; Analiza wykorzystania środków Funduszu Pracy w 1994, WBP w Łodzi, Łódź 1995.

Tabela 23

Aktywne formy ograniczające bezrobocie w województwie łódzkim w latach 1990–1994

Wyszczególnienie	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
Liczba bezrobotnych skierowanych na szkolenie	725	1 816	8 864	9 829	13 506
Liczba bezrobotnych kończących szkolenie	273	1 814	4 810	9 422	11 639
Liczba utworzonych dodatkowych miejsc pracy	436	215	343	695	227
Liczba bezrobotnych, którym udzielono pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej	1 760	1 029	604	633	269
Liczba bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych	4 373	8 982	4 663	16 910	.
Liczba bezrobotnych zatrudnionych przy pracach interwencyjnych	4 373	2 209	3 884	7 908	13 837
Liczba zakładów organizujących prace interwencyjne	228	970	881	2 144	3 938
Liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych	–	–	1 369	4 983	.
Liczba bezrobotnych zatrudnionych przy robotach publicznych	–	–	1 369	3 275	3 939

Źródło: Jak w tab. 22.

Tabela 24

Charakterystyka odpływu bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1993–1994

Wyszczególnienie	Rok			
	1993		1994	
	w liczbach	w %	w liczbach	w %
Wykreśleni z ewidencji ogółem	63 163	100,0	79 829	100,0
w tym z powodu podjęcia pracy	33 318	52,7	47 664	59,7
z tego:				
– pracy stałej	22 135	35,0	31 560	39,5
– prac interwencyjnych	7 908	12,5	12 013	15,0
– robót publicznych	3 275	5,2	3 772	4,7

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 25

Bezrobotni podejmujący pracę w województwie łódzkim
w latach 1991–1994

Rok	Liczba bezrobotnych podejmujących pracę	
	ogółem	w tym kobiet
1991	18 822	7 464
1992	27 657	12 487
1993	33 318	13 710
1994	44 654	19 420

Źródło: Jak w tab. 6.

Tabela 26

Napływ i odpływ bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1992–1994

Wyszczególnienie	Rok								
	1992			1993			1994		
	napływ ^a	odpływ ^b	różnica ^c	napływ	odpływ	różnica	napływ	odpływ	różnica
I kwartał	6 657	2 890	+3 767	5 461	5 660	–199	5 119	6 168	–1 049
II kwartał	5 436	2 801	+2 635	6 258	4 441	+1 817	6 728	8 834	–2 106
III kwartał	7 229	7 678	–449	5 553	5 807	–254	7 013	7 553	–540
IV kwartał	5 906	11 959	–6 053	5 086	3 751	+1 335	6 443	5 313	+1 130
Ogółem styczeń–grudzień	82 414	77 449	+4 965	78 276	63 163	+15 113	74 971	79 829	–4 959

^a Bezrobotni nowo zarejestrowani; ^b bezrobotni wyrejestrowani; ^c różnica między napływem i odpływem bezrobotnych.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1993 r.*, WUP w Łodzi, Łódź 1994; *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1994 r.*, WUP w Łodzi, Łódź 1995.

Tabela 27

Udział kobiet wśród bezrobotnych w województwie łódzkim według stanowisk pracy
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok				
	1990	1991	1992	1993	1994
Ogółem	41,4	47,0	47,1	47,2	48,1
w tym:					
– na stanowiskach nierobotniczych	53,0	58,3	60,1	63,6	64,6
z wykształceniem wyższym	41,6	48,5	68,6	55,6	54,4
z wykształceniem średnim	54,9	59,8	59,2	64,6	65,6
– na stanowiskach robotniczych	35,0	40,4	39,2	40,0	40,5
robotnicy niewykwalifikowani	40,3	42,5	41,2	42,0	39,9
robotnicy wykwalifikowani	27,4	36,9	34,7	36,7	40,7
– absolwenci szkół	50,2	46,3	53,5	55,9	57,3
wyższych	53,2	55,7	54,8	58,8	67,8
średnich	65,9	59,3	65,8	72,1	68,6
zasadniczych zawodowych	29,1	32,7	31,8	28,7	37,1

Źródło: Jak w tab. 7; obliczenia własne.

Tabela 28

Struktura grupy bezrobotnych kobiet w województwie łódzkim według stanowisk pracy (stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	Rok									
	1990		1991		1992		1993		1994	
	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%
Ogółem	19 745	100,0	41 019	100,0	43 449	100,0	50 632	100,0	49 190	100,0
w tym:										
– na stanowiskach nierobotniczych	7 753	39,2	17 937	43,7	19 630	45,2	19 239	38,0	18 732	38,1
z wykształceniem wyższym	897	4,5	1 895	4,6	2 048	4,7	1 815	3,6	1 449	2,9
z wykształceniem średnim	6 856	34,7	16 042	39,1	17 582	40,5	17 424	34,4	17 283	35,2
– na stanowiskach robotniczych	10 633	53,8	21 149	51,5	21 989	50,6	29 381	58,0	27 687	56,3
robotnicy niewykwalifikowani	7 265	36,7	13 749	33,5	15 776	36,3	19 155	37,8	6 397	13,0
robotnicy wykwalifikowani	3 368	17,1	7 400	18,0	6 213	14,3	10 226	20,2	21 290	43,3
– absolwenci szkół	1 359	6,8	1 933	4,7	1 830	4,2	2 012	4,0	2 771	5,6
wyższych	156	0,8	141	0,3	148	0,3	134	0,3	190	0,4
średnich	895	4,5	1 138	2,8	1 319	3,0	1 512	3,0	1 940	3,9
zasadniczych zawodowych	308	1,5	654	1,6	363	0,9	366	0,7	641	1,3

Źródło: Opracowano na podstawie: *Meldunek o zarejestrowanych bezrobotnych według zawodu wyuczonego*, Wojewódzkie Biuro Pracy, Wydział Informacji i Analiz, Łódź.

Tabela 29

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wieku (stan z 31.12.)

Grupy wiekowe (w latach)	Rok														
	1991			1992				1993				1994			
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety		
		udział	struktura %		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100
Ogółem	87 240	47,0	100,0	92 205	47,1	100,0	105,9	107 318	47,2	100,0	123,4	102 139	48,1	100,0	119,9
w tym w wieku:															
15-17	746	51,4	0,9	152	53,2	0,2	21,1	285	48,0	0,3	35,7	31	32,2	0,0	2,6
18-24	10 304	45,3	11,4	13 991	41,2	13,3	123,6	21 988	47,2	20,5	22,3	21 485	49,3	21,5	226,8
25-34	15 970	50,5	19,7	23 844	44,9	24,5	132,7	2 658	51,0	26,8	168,1	21 371	54,2	23,5	143,5
35-44	43 805	48,0	51,4	32 576	51,6	38,7	79,8	32 943	50,9	33,1	79,6	32 378	41,2	31,1	72,6
45-54	13 649	43,6	14,5	18 658	49,2	21,2	154,3	19 769	43,7	17,1	144,9	21 668	50,8	22,4	184,7
55 lat i więcej	2 766	31,6	2,1	2 984	29,1	2,0	99,4	5 747	19,8	2,2	129,8	5 206	13,7	1,5	81,7

Źródło Jak w tab. 7; obliczenia własne.

Tabela 30

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wykształcenia (stan z 31.12.)

Wykształcenie	Rok														
	1991			1992				1993				1994			
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety		
		udział	struktura %		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100
Ogółem	87 240	47,0	100,0	92 205	47,1	100,0	105,9	107 318	47,2	100,0	123,4	102 139	48,1	100,0	119,9
w tym z wykształce- niem:															
wyższym	4 160	48,9	5,0	3 526	69,8	5,7	120,8	3 493	55,8	3,9	95,8	2 945	55,6	3,3	80,5
policealnym i średnim															
zawodowym	20 257	53,2	26,3	21 607	57,9	28,8	116,1	18 611	61,1	22,5	105,5	20 400	60,5	25,1	114,5
średnim ogóln- kształcącym	8 490	75,3	15,6	9 730	62,8	14,1	95,6	10 466	72,1	14,9	118,1	8 751	78,5	14,0	107,4
zasadniczym zawodowym	19 368	39,1	18,5	19 021	34,5	15,1	86,7	27 961	38,5	21,3	142,0	29 982	37,3	22,8	147,7
podstawowym i niepeł- nym podstawowym	34 965	40,6	34,3	38 221	41,2	36,3	110,9	46 787	40,5	37,4	133,4	40 061	42,7	34,8	120,4

Źródło: Jak w tab. 7; obliczenia własne.

Tabela 31

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według czasu pozostawania bez pracy (stan w dniu 31.12.)

Okres pozostawania bez pracy	Rok										
	1992			1993				1994			
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety			razem	w tym kobiety		
		udział	struktura %		udział	struktura %	dynamika 1991 = 100		udział	struktura %	dynamika 1992 = 100
Ogółem	92 205	47,1	100,0	107 318	47,2	100,0	116,5	102 139	48,1	100,0	113,2
w tym:											
do 1 miesiąca	4 883	43,0	4,3	4 723	44,7	4,2	100,4	5 024	44,7	4,6	106,8
od 1-3 miesięcy	12 620	42,8	12,4	10 524	43,8	9,1	85,3	13 148	46,0	12,3	112,0
od 4-6 miesięcy	15 529	48,9	17,5	16 904	47,8	15,9	106,2	14 611	48,8	14,5	93,7
od 7-9 miesięcy	16 592	50,5	19,3	14 088	48,0	13,3	80,6	21 993	43,5	19,4	88,5
od 10-12 miesięcy	17 638	44,9	18,2	17 762	43,2	15,2	96,9				
powyżej 12 miesięcy	24 943	48,2	27,8	43 317	49,4	42,3	177,8	47 363	51,1	49,2	201,2
w tym powyżej 24 miesięcy	.	.	.	.	.	.	.	22 381	51,4	23,4	.

Źródło: Jak w tab. 7; obliczenia własne.

Tabela 32

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wieku i czasu pozostawania bez pracy w 1994 r.
(stan w dniu 31.12.)

Grupy wieku (w latach)	Ogółem		Czas pozostawania bez pracy w miesiącach											
			do 1		od 1-3		od 3-6		od 6-12		od 12-14		powyżej 24	
	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%
15-17	10	100,0	1	10,0	3	30,0	4	40,0	1	10,0	1	10,0	0	0,0
18-24	10 590	100,0	452	4,3	1 446	13,6	2 679	25,3	2 316	21,9	2 437	23,0	1 260	11,9
25-34	11 578	100,0	457	3,9	1 252	10,8	1 415	12,2	2 238	19,3	3 272	28,3	2 944	25,5
35-44	15 287	100,0	532	3,5	1 639	10,7	1 680	11,0	3 389	22,2	3 896	25,5	4 151	27,1
45-54	11 010	100,0	775	7,1	1 672	15,2	1 321	12,0	1 514	13,7	2 856	25,9	2 872	26,1
55-59	715	100,0	28	3,9	40	5,6	30	4,2	100	14,0	237	33,1	280	39,2

Źródło: Opracowano i obliczono na podstawie: Załącznik 1 do sprawozdania MPiSS-01, Wydział Informacji i Analiz, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Tabela 33

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy w 1994 r.
(stan w dniu 31.12.)

Wykształcenie	Ogółem		Czas pozostawania bez pracy w miesiącach											
			do 1		od 1-3		od 3-6		od 6-12		od 12-14		powyżej 24	
	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%
Wyższe	1 639	100,0	68	4,2	201	12,3	260	15,7	298	18,2	444	27,1	368	22,5
Policealne i średnie zawodowe	12 349	100,0	463	3,7	1 330	10,8	1 843	14,9	2 558	20,7	3 232	26,2	2 923	23,7
Średnie ogólnokształcące	6 874	100,0	291	4,2	727	10,6	1 263	18,4	1 261	18,3	1 847	26,9	1 485	21,6
Zasadnicze	11 200	100,0	531	4,7	1 585	14,2	1 783	15,9	2 082	18,6	2 789	24,9	2 430	21,7
podstawowe i niepełne podstawowe	17 128	100,0	892	5,2	2 209	12,9	1 980	11,6	3 359	19,6	4 387	25,6	4 301	25,1

Źródło: Jak w tab. 32.

Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według zawodów wyuczonych
(stan w dniu 31.12.)

Wyszczególnienie	1990			1991			1992			1993			1994		
	razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety	
		udział	struktura %		udział	struktura %		udział	struktura %		udział	struktura %		udział	struktura %
Ogółem	47 646	41,4	100,0	87 240	47,0	100,0	92 205	47,1	100,0	107 318	47,2	100,0	102 139	48,2	100,0
w tym:															
bez zawodu	18 018	40,3	36,8	32 290	42,5	33,5	38 221	41,3	36,3	46 653	42,6	39,3	16 557	47,8	16,1
pracownicy administra- cyjno-biurowi	3 579	74,4	13,5	7 419	75,5	13,7	6 595	80,1	12,2	8 462	80,5	13,4	6 526	77,4	10,3
mechanicy ^d	3 501	5,4	1,0	6 943	7,9	1,3	5 484	5,8	0,7	4 797	8,9	0,8	4 230	8,4	0,7
włókiennicy, odzieżowcy, dziewiarze	2 533	73,6	9,5	8 417	79,9	16,4	6 387	73,9	10,9	4 464	75,5	6,7	6 585	65,8	10,0
elektrycy, elektonicy	2 371	13,1	1,6	3 237	13,7	1,1	3 727	11,8	1,0	3 874	18,6	1,4	3 547	15,2	1,1
ekonomiści	2 329	79	9,3	4 791	80,1	9,4	4 835	75,9	8,4	4 614	87,8	7,9	4 683	85,5	8,1
tokarze, ślusarze ^a	1 473	0,2	0,0	3 543	0,4	x	3 172	1,1	0,1	3 509	6,3	0,4	3 557	1,3	0,1
kierowcy ^b	1 077	—	—	1 920	0,1	x	1 823	1,7	0,1	2 561	1,6	0,1	3 567	0,7	0,1
szwaczki ^c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1 378	96,1	2,6	3 140	86,6	5,6
zawody budowlane ^c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4 010	20,2	1,6	4 398	16,5	1,5
handlowcy ^c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3 807	85,1	6,4	4 931	81,1	8,1
prawnicy ^c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	146	58,9	0,2	127	57,5	0,1
zawody medyczne ^c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1 596	90,6	2,9	1 467	86,1	2,6
pozostałe zawody	12 765	43,8	28,2	18 677	53,9	24,6	21 961	60,0	30,3	17 447	47,4	16,3	38 824	45,1	35,6

U w a g a: ^a od 1992 r. łącznie z frezerami; ^b od 1993 r. łącznie z mechanikami samochodowymi; ^c zawody wyodrębniono w 1993 r., wcześniej uwzględniano je w grupie „pozostałe zawody”; ^d od 1993 r. bez mechaników samochodowych.

Źródło: Jak w tab. 28; obliczenia własne.

Tabela 35

Bezrobotni absolwenci w województwie łódzkim w latach 1990–1994

Wyszczególnienie	1990		1991		1992		1993		1994	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Bezrobotni ogółem	47 646	100	87 240	100	92 205	100	107 318	100	102 139	100
w tym:										
absolwenci:	2 706	5,6/100	4 170	4,7/100	3 417	3,7/100	3 599	3,4/100	4 836	4,7/100
– szkół wyższych	293	10,8	253	6,0	270	7,9	228	6,3	280	5,9
– LO					534	15,6	600	16,7	1 255	26,0
– policealnych i śred-	1 357	50,2	1 918	46,0						
nich zawodowych					1 471	43,0	1 499	41,7	1 572	32,5
– ZSZ	1 056	39,0	1 999	48,0	1 142	33,4	1 272	35,3	1 720	35,6

Źródło: *Informacja o bezrobociu i problemach biur pracy w 1992 r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Łódź 1993 r.; *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1993 r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Łódź 1994; *Analiza i ocena sytuacji na wojewódzkim rynku pracy w 1994.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Łódź 1995.

Tabela 36

Bezrobotni absolwenci według zawodu wyuczonego w województwie łódzkim w latach 1992–1994
(w odsetkach)

Zawody	Absolwenci szkół: W – wyższych, S – średnich, Z – zasadniczych = 100											
	1992				1993				1994			
	razem	W	S	Z	razem	W	S	Z	razem	W	S	Z
Bez zawodu	.	×	.	×	10,2	×	17,4	×	19,2	×	32,3	×
Elektrycy, elektronicy	6,5	5,5	5,8	7,9	5,2	0,9	2,8	10,1	5,7	2,1	3,3	10,3
Zawody włókienniczo- -odzieżowe	10,4	6,3	5,9	19,2	8,3	3,9	7,4	10,5	4,4	3,9	4,7	4,0
Szwaczki	.	×	.	.	1,5	×	0,0	4,3	2,9	×	0,1	8,0
Tokarze, ślusarze, frezerzy	3,0	×	×	9,0	3,3	×	×	9,3	2,6	×	×	7,2
Kierowcy, mechanicy samochodowi	1,5	×	1,3	2,0	3,9	×	0,9	9,6	3,1	×	0,4	8,2
Zawody mechaniczne (pozostali)	11,8	2,6	9,0	19,0	7,1	1,3	4,6	12,3	8,6	3,9	6,2	13,3
Zawody budowlane	.	.	.	.	3,4	2,2	1,6	6,7	3,0	1,4	1,8	5,1
Handlowcy	.	×	.	.	2,3	×	1,0	4,8	5,7	0,4	0,3	15,5
Pracownicy administra- cyjno-biurowi	0,6	×	1,1	×	6,8	×	11,6	×	7,7	×	13,2	×
Ekonomiści	6,0	8,9	9,1	×	4,6	6,1	7,1	×	8,1	15,4	12,3	×
Prawnicy	.	.	×	×	0,2	3,5	–	×	0,3	5,7	×	×
Zawody medyczne	.	.	.	×	6,5	5,3	10,5	×	3,5	2,9	5,6	0,1
Pozostałe zawody	.	.	.	.	36,8	76,8	35,1	32,5	25,1	64,3	19,1	28,5

Źródło: Meldunek o zarejestrowanych bezrobotnych według zawodu wyuczonego. Stan w dniu 31.12.1992 r., 31.12.1993 r., 31.12.1994 r., WUP w Łodzi.

Tabela 37

Absolwenci szkół ponadpodstawowych i wyższych
w województwie łódzkim (dla pracujących i niepracujących)

Szkoly	Rok				
	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994
Niepełne średnie zawodowe	5 480	5 785	5 603	5 418	5 071
Średnie	8 017	8 244	8 655	8 739	9 527
– ogólnokształcące	3 649	4 079	4 358	4 268	4 701
– zawodowe	4 368	4 165	4 297	4 471	4 826
Policealne	1 346	1 556	1 646	1 409	1 465
Wyższe ^a	2 900	3 083	3 282	3 276	3 740

^a Dane obejmują lata kalendarzowe: 1990, 1991, 1992, 1993, 1994.

Źródło: „Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego” 1992, tabl. 1 (160); 1994, tabl. 1 (157); 1995, tabl. 1 (157).

Tabela 38

Absolwenci szkół dla młodzieży w województwie łódzkim

Szkoly	Rok szkolny				
	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994
Licea ogólnokształcące	3 074	3 490	3 564	3 732	4 180
Szkoly zawodowe:	9 725	10 112	9 895	9 744	9 693
niepełne średnie	5 805	5 968	5 603	5 418	5 071
średnie	2 878	2 861	3 037	3 252	3 516
w tym:					
licea zawodowe	438	403	423	427	458
policealne	1 042	1 283	1 255	1 974	1 106

Źródło: „Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego” 1991, tabl. 17 (181); 1992, tabl. 12 (171), 16 (175), 17 (176); 1993, tabl. 16 (176); 1994, tabl. 12 (168), 16 (172), 18 (174); 1995, tabl. 14 (167), 16 (169), 12 (165).

Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według grup zawodów i specjalności w województwie łódzkim

GRUPY ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI	Rok szkolny				
	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994
1	2	3	4	5	6
SZKOŁY NIEPEŁNE ŚREDNIE					
Ogółem	5 605	5 745	5 649	5 418	5 071
w tym:					
Robotnicy obróbki metali i pokrewni	525	541	501	374	405
Maszyści urządzeń umiejscowionych, mechanicy, monterzy i operatorzy urządzeń w produkcji metalowej	890	860	926	887	820
Robotnicy w produkcji, eksploatacji i remontach urządzeń elektrycznych, elektronicznych, teletechnicznych i pokrewni	621	576	586	617	675
Drzewiarze i pokrewni	186	190	210	251	223
Robotnicy w produkcji wyrobów włókienniczych i pokrewni	510	486	475	361	310
Robotnicy w produkcji odzieży i pokrewni	936	1 084	1 154	906	842
Robotnicy w przetwórstwie spożywczym i pokrewni	260	250	271	311	267
Robotnicy budowlani i pokrewni	214	202	210	150	158
Robotnicy ogrodnicy, rybacy, melioranci i pokrewni	178	180	172	177	219
Sprzedawcy i pokrewni	564	574	629	623	611
Kelnerzy, kucharze i pokrewni	120	146	144	123	107
Fotografowie, fryzjerzy, kosmetyczki, prace, farbiarze i pokrewni	40	30	41	50	37

SZKOŁY ŚREDNIE

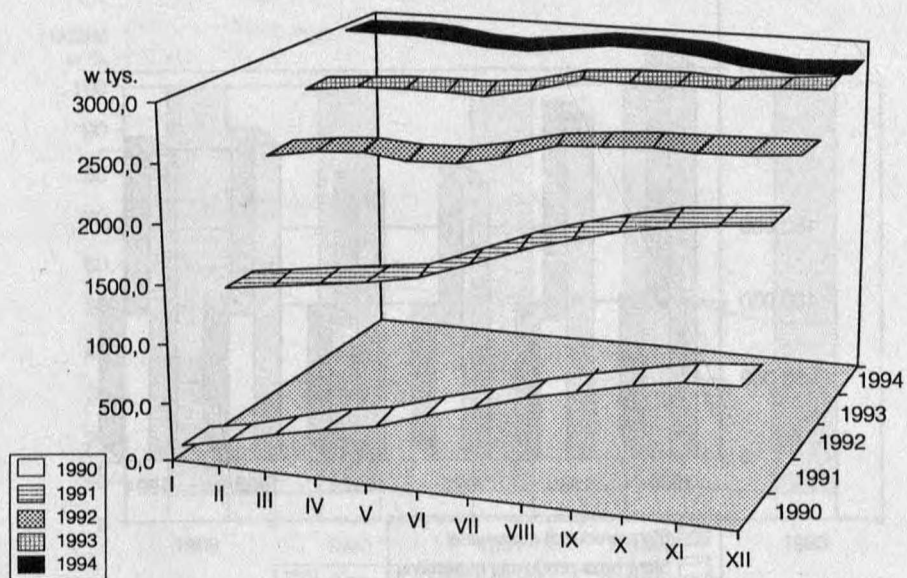
Ogółem	2 878	2 862	3 031	3 240	3 516
Kształące w zawodach robotniczych					
Razem	469	429	449	425	458
w tym:					
Maszyści urządzeń umiejscowionych, mechanicy, monterzy i operatorzy urządzeń w produkcji metalowej	129	144	153	124	126
Robotnicy w produkcji, eksploatacji i remontach urządzeń elektrycznych, elektronicznych, teletechnicznych i pokrewni	88	73	73	68	52
Robotnicy w produkcji odzieży i pokrewni	20	32	19	30	25
Sprzedawcy i pokrewni	82	46	52	56	52
Kelnerzy, kucharze i pokrewni	31	25	26	31	29
Kształące w zawodach nierobotniczych					
Razem	2 409	2 433	2 582	2 815	3 058
w tym:					
Budownictwo	16	24	32	25	x
Technologia procesów chemicznych	17	20	18	31	21
Elektrotechnika przemysłowa	31	22	30	25	29
Technologia i organizacja żywienia	x	x	32	29	31
Technologia maszyn	26	26	50	41	46
Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw	27	23	35	30	47
Technicy w zawodach technicznych	1 212	1 268	1 436	1 647	1 778
w tym:					
- technik budownictwa	68	67	63	97	158
- technik chemik	66	80	77	85	102
- technik elektryk	152	177	174	179	172
- technik mechanik	309	282	357	415	501
- technik odzieżowy	84	105	199	252	261
- technik włókiennik	121	142	102	109	81

Tabela 39 (cd.)

1	2	3	4	5	6
Technicy rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	182	173	180	163	166
Technicy ekonomiści i pokrewni	206	193	175	207	302
Technicy obsługi bibliotek, archiwów i pokrewni	26	21	21	24	30
Technicy medyczni, pielęgniarki i pokrewni	440	428	353	365	357
– w tym pielęgniarki	405	391	314	273	310
Technicy w zawodach kultury i sztuki	139	129	140	154	139
Nauczyciele z wykształceniem średnim i pokrewni	19	20	15	29	19
SZKOŁY POLICEALNE					
Kształcące w zawodach nierobotniczych					
Ogółem	1 042	1 283	1 255	1 074	1 106
Technicy w zawodach technicznych	185	159	201	154	203
w tym:					
– technik elektronik	61	107	109	79	104
– technik ochrony środowiska	x	x	x	16	21
Technicy ekonomiści i pokrewni	98	93	147	415	314
Technicy w zawodach usługowych	55	63	78	81	115
Pracownicy socjalni i pokrewni	31	44	41	47	53
Technicy medyczni, pielęgniarki i pokrewni	405	543	418	238	272
w tym:					
– pielęgniarka	79	126	106	32	24
– położna	55	55	80	87	80
Technicy w zawodach kultury i sztuki	19	24	20	27	14
Nauczyciele z wykształceniem średnim i pokrewni	222	336	326	36	74

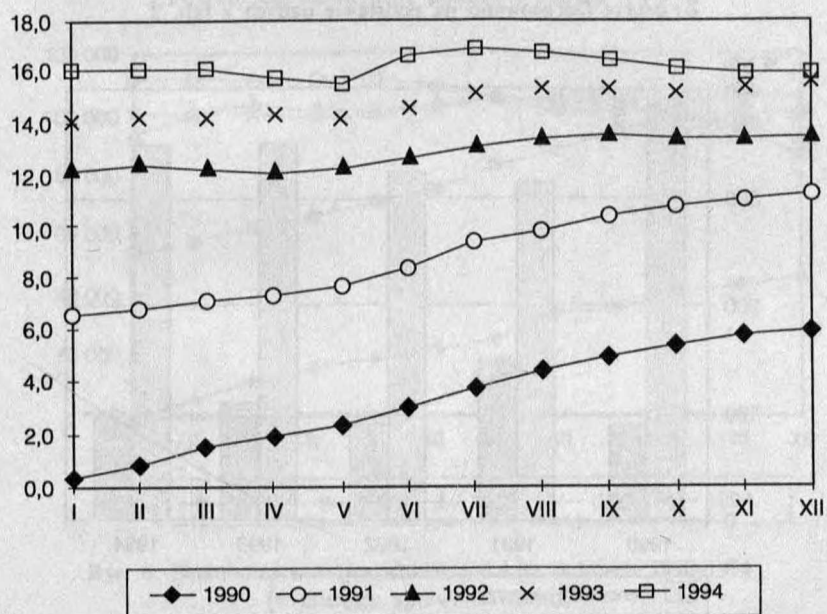
Źródło: „Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego” 1991, tabl. 18 (182); 1992, tabl. 19 (178); 1993, tabl. 17 (177); 1994, tabl. 19 (175); 1995, tabl. 17 (170).

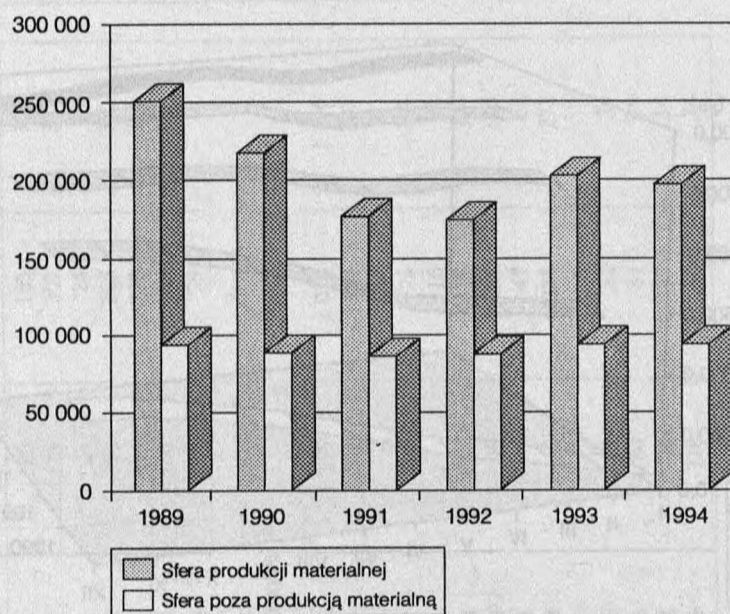
Rys. 1. Liczba bezrobotnych w Polsce w latach 1990–1994

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 1

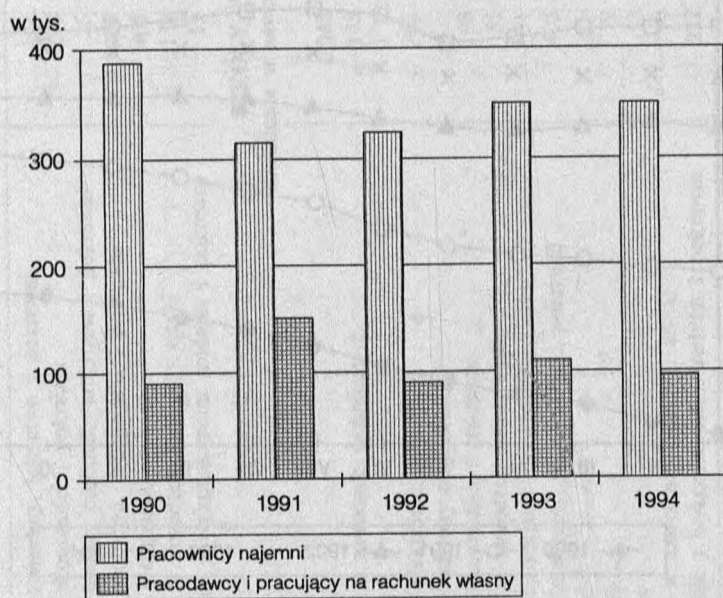
Rys. 2. Stopa bezrobocia w Polsce w latach 1991–1994

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 1

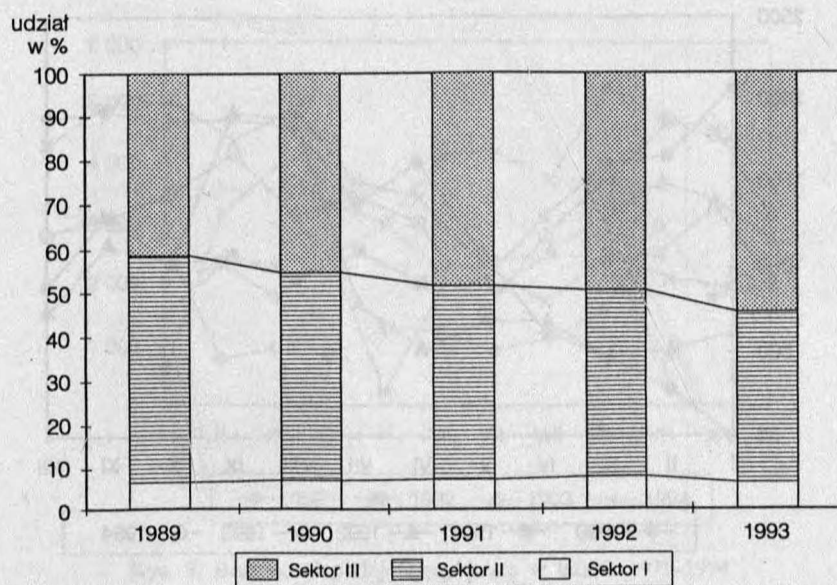
Rys. 3. Struktura zatrudnienia według sfer działalności w województwie łódzkim w latach 1989–1994

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 2

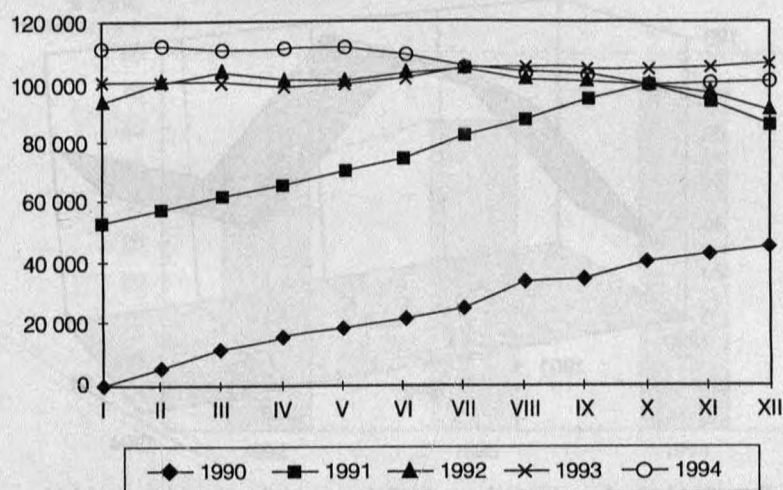
Rys. 4. Pracujący w województwie łódzkim według form zatrudnienia w latach 1990–1994

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 3

Rys. 5. Trójsektorowa struktura zatrudnienia w województwie łódzkim w latach 1989–1993

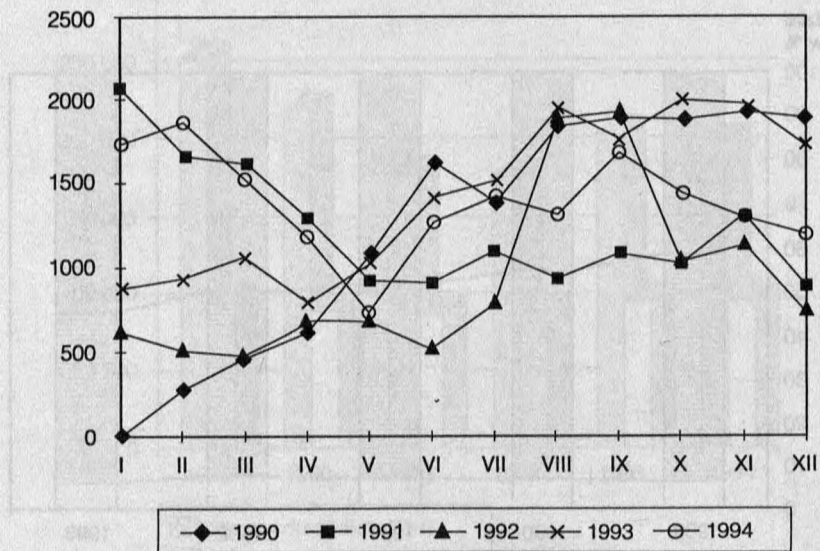
Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 4

Rys. 6. Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(w miesiącu sprawozdawczym)

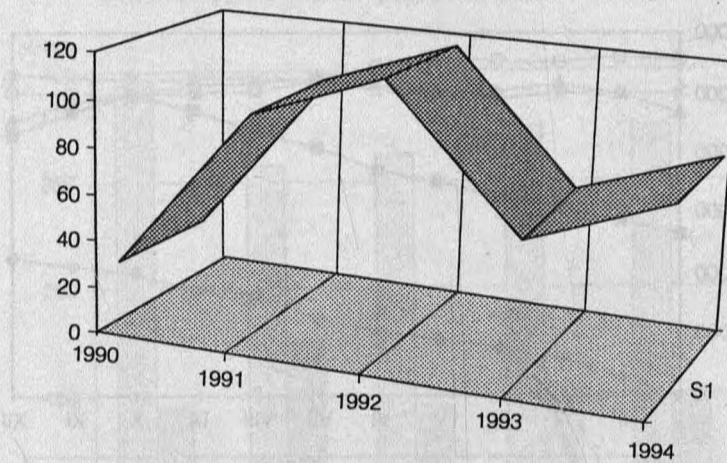
Źródło: Opracowano na podstawie danych ze źródła jak w tab. 6

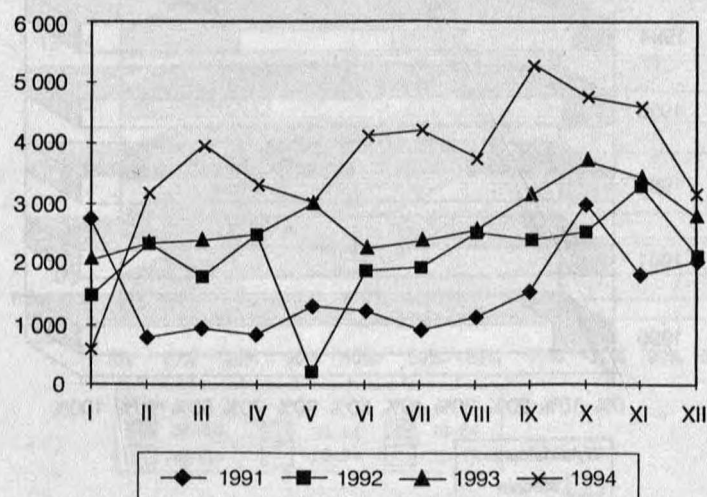
Rys. 7. Oferty pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994
(w miesiącu sprawozdawczym)

Źródło: Jak w tab. 6

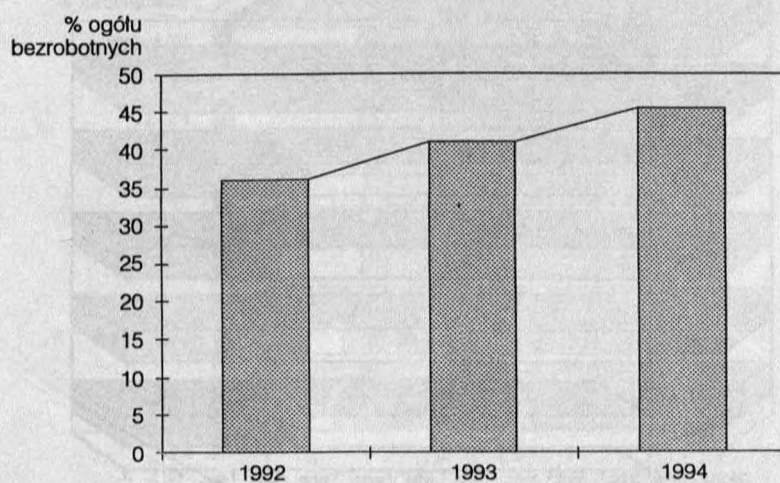
Rys. 8. Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 19

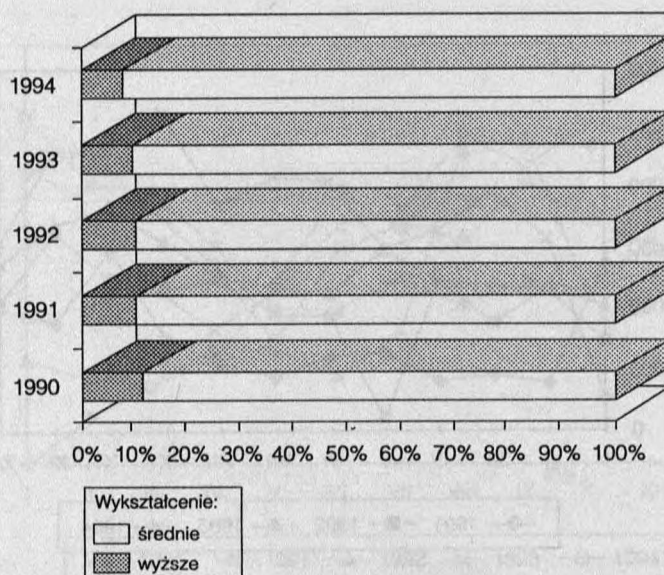
Rys. 9. Bezrobotni podejmujący pracę w latach 1991–1994
(w miesiącu sprawozdawczym)

Źródło: Jak w tab. 6

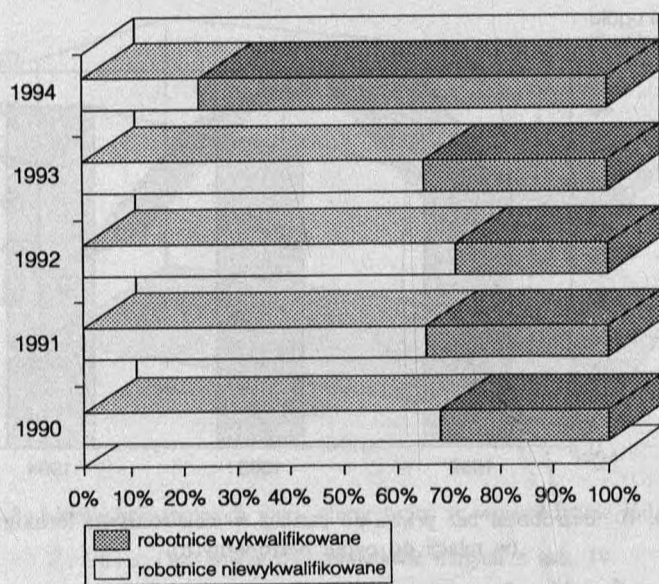
Rys. 10. Bezrobotni bez prawa do zasiłku w województwie łódzkim
(w relacji do ogółu bezrobotnych)

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 15

Rys. 11. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim poprzednio pracujące na stanowiskach nierobotniczych (w latach 1991–1994)

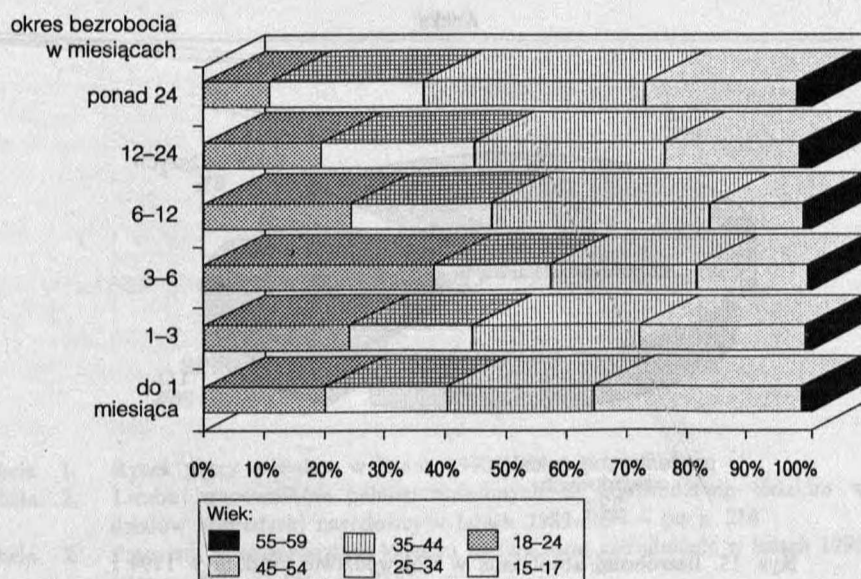
Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 28

Rys. 12. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim poprzednio pracujące na stanowiskach robotniczych (w latach 1991–1994)

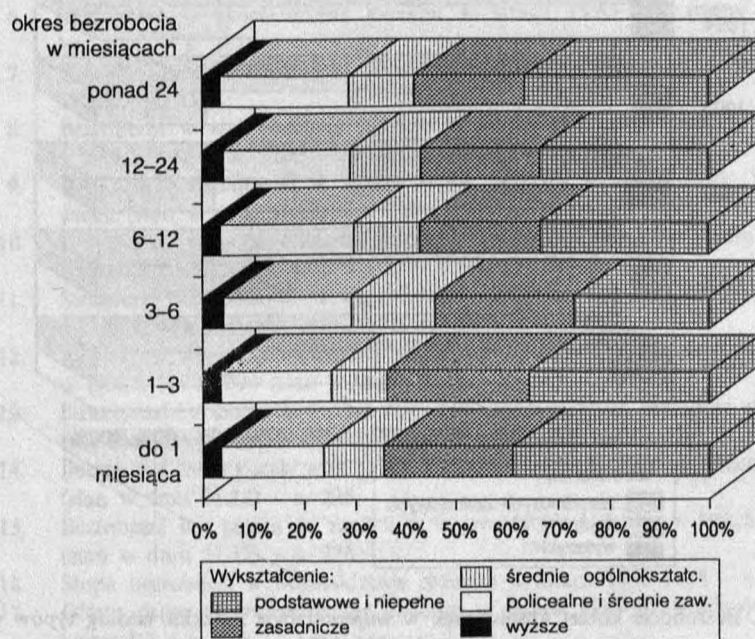
Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 28

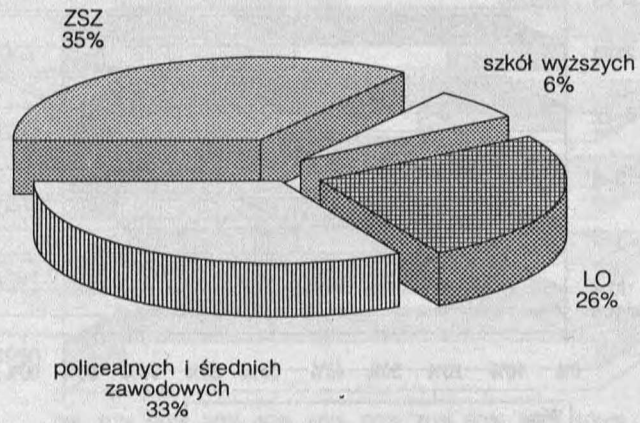
Rys. 13. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według okresu pozostawania bez pracy i wieku w 1994 r.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 32

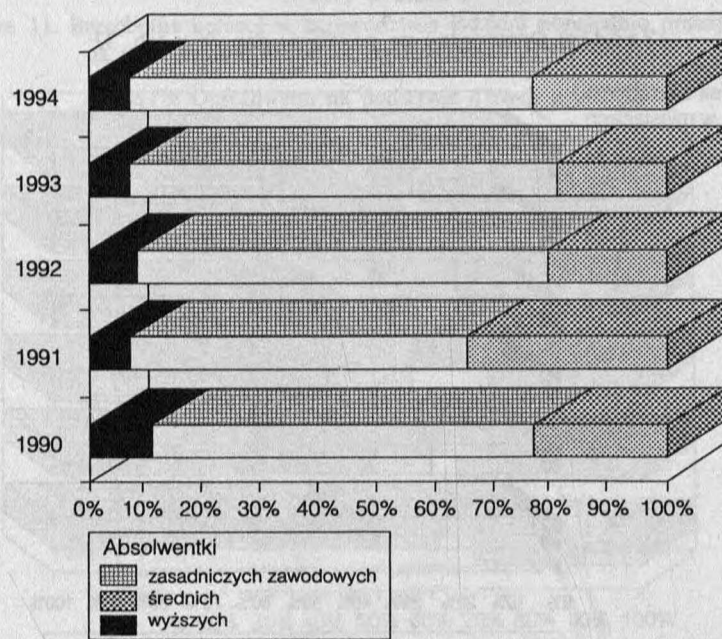
Rys. 14. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według okresu pozostawania bez pracy i wykształcenia w 1994 r.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 33

Rys. 15. Bezrobotni absolwenci w województwie łódzkim w 1994 r.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 35

Rys. 16. Bezrobocie kobiet absolwentek w województwie łódzkim według typów szkół w latach 1991–1994

Źródło: Opracowano na podstawie danych z tab. 28

SPIS TABEL ZAMIESZCZONYCH W ANEKSIE

Tabela 1.	Rynek pracy w Polsce w latach 1990–1994 – po s. 214
Tabela 2.	Liczba pracowników pełnozatrudnionych w województwie łódzkim według działów gospodarki narodowej w latach 1989–1994 – po s. 214
Tabela 3.	Pracujący w województwie łódzkim według form zatrudnienia w latach 1990–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 215
Tabela 4.	Struktura pracujących według trzech sektorów gospodarki w województwie łódzkim w latach 1989–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 216
Tabela 5.	Pracownicy pełnozatrudnieni w gospodarce narodowej województwa łódzkiego według poziomu wykształcenia (w % ogółu zatrudnionych w danym dziale) – po s. 216
Tabela 6.	Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stany na koniec kwartału) – s. 217
Tabela 7.	Zróżnicowanie bezrobocia według płci w województwie łódzkim (stan w dniu 31.12) – s. 218
Tabela 8.	Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według wieku (stan w dniu 31.12) – s. 219
Tabela 9.	Struktura bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według wieku (stan w dniu 31.12) – s. 220
Tabela 10.	Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według poziomu wykształcenia (stan w dniu 31.12) – s. 221
Tabela 11.	Struktura bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1991–1994 według poziomu wykształcenia (stan w dniu 31.12) – s. 222
Tabela 12.	Zawody występujące najczęściej wśród bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 223
Tabela 13.	Struktura bezrobotnych według najczęściej występujących zawodów w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 224
Tabela 14.	Bezrobotni według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 225
Tabela 15.	Bezrobotni bez prawa do zasiłku w województwie łódzkim w latach 1992–1994 (stan w dniu 31.12) – s. 226
Tabela 16.	Stopa bezrobocia w województwie łódzkim w latach 1990–1994 – s. 226
Tabela 17.	Oferty pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stany na koniec kwartału) – s. 226
Tabela 18.	Oferty pracy według stanowisk pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1993 (stan w dniu 31.12) – s. 227
Tabela 19.	Liczba bezrobotnych przypadających na 1 wolne miejsce pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (stany na koniec kwartału) – s. 227

- Tabela 20. Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy według stanowisk w województwie łódzkim w latach 1990–1993 (stan w dniu 31.12) – s. 228
- Tabela 21. Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994 według rejonowych biur pracy (stan w dniu 31.12) – s. 228
- Tabela 22. Wydatki z Funduszu Pracy według zleceń rzeczowych – s. 229
- Tabela 23. Aktywne formy ograniczające bezrobocie w województwie łódzkim w latach 1990–1994 – s. 230
- Tabela 24. Charakterystyka odpływu bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1993–1994 – s. 231
- Tabela 25. Bezrobotni podejmujący pracę w województwie łódzkim w latach 1991–1994 – s. 231
- Tabela 26. Napływ i odpływ bezrobotnych w województwie łódzkim w latach 1992–1994 – s. 232
- Tabela 27. Udział kobiet wśród bezrobotnych w województwie łódzkim według stanowisk pracy (stan w dniu 31.12) – s. 233
- Tabela 28. Struktura grupy bezrobotnych kobiet w województwie łódzkim według stanowisk pracy (stan w dniu 31.12) – s. 234
- Tabela 29. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wieku (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 30. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wykształcenia (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 31. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według czasu pozostawania bez pracy (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 32. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wieku i czasu pozostawania bez pracy w 1994 r. (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 33. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy w 1994 r. (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 34. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według zawodów wyuczonych (stan w dniu 31.12) – po s. 234
- Tabela 35. Bezrobotni absolwenci w województwie łódzkim w latach 1990–1994 – s. 235
- Tabela 36. Bezrobotni absolwenci według zawodu wyuczonego w województwie łódzkim w latach 1992–1994 (w odsetkach) – s. 236
- Tabela 37. Absolwenci szkół ponadpodstawowych i wyższych w województwie łódzkim (dla pracujących i niepracujących) – s. 237
- Tabela 38. Absolwenci szkół dla młodzieży w województwie łódzkim – s. 238
- Tabela 39. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według grup zawodów i specjalności w województwie łódzkim – s. 238–240

SPIS RYSUNKÓW ZAMIESZCZONYCH W ANEKSIE

- Rysunek 1. Liczba bezrobotnych w Polsce w latach 1990–1994 – s. 241
- Rysunek 2. Stopa bezrobocia w Polsce w latach 1991–1994 – s. 241
- Rysunek 3. Struktura zatrudnienia według sfer działalności w województwie łódzkim w latach 1989–1994 – s. 242
- Rysunek 4. Pracujący w województwie łódzkim według form zatrudnienia w latach 1990–1994 – s. 242
- Rysunek 5. Trójsektorowa struktura zatrudnienia w województwie łódzkim w latach 1989–1993 – s. 243
- Rysunek 6. Bezrobotni w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (w miesiącu sprawozdawczym – s. 243)
- Rysunek 7. Oferty pracy w województwie łódzkim w latach 1990–1994 (w miesiącu sprawozdawczym – s. 244)
- Rysunek 8. Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy w województwie łódzkim – s. 244
- Rysunek 9. Bezrobotni podejmujący pracę w latach 1991–1994 (w miesiącu sprawozdawczym – s. 245)
- Rysunek 10. Bezrobotni bez prawa do zasiłku w województwie łódzkim (w relacji do ogółu bezrobotnych – s. 245)
- Rysunek 11. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim poprzednio pracujące na stanowiskach nierobotniczych (w latach 1991–1994) – s. 246
- Rysunek 12. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim poprzednio pracujące na stanowiskach robotniczych (w latach 1991–1994) – s. 246
- Rysunek 13. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według okresu pozostawania bez pracy i wieku w 1994 r. – s. 247
- Rysunek 14. Bezrobotne kobiety w województwie łódzkim według okresu pozostawania bez pracy i wykształcenia w 1994 r. – s. 247
- Rysunek 15. Bezrobotni absolwenci w województwie łódzkim w 1994 r. – s. 248
- Rysunek 16. Bezrobocie kobiet, absolwentek, w województwie łódzkim według typów szkół w latach 1991–1994 – s. 248